

*Oikeusministeriön yhteydessä
toimivien erillisvirastojen
tulostavoitteet vuonna 2005*

*Oikeusministeriön yhteydessä
toimivien erillisvirastojen
tulostavoitteet vuonna 2005*

ISSN 1458-6436
ISBN 952-466-239-6
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
1.3.2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Oikeusministeriö, yleinen osasto	Julkaisun laji Tulostavoiteasiakirja		
	Toimeksiantaja Oikeusministeriö		
	Toimielimen asettamispäivä		
Julkaisun nimi Oikeusministeriön yhteydessä toimivien erillisvirastojen tulostavoitteet vuonna 2005			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Julkaisu sisältää Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen, Onnettomuustutkintakeskuksen, Tietosuojalautakunnan, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Oikeusrekisterikeskuksen ja Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutin (HEUNI) vuoden 2005 vahvistetut tulostavoitteet.			
Avainsanat: (asiasanat) Tulosohjaus, tulosneuvottelut			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 6/014/2005			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön toiminta ja hallinto 2005:5		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-239-6
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
1.3.2005

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Justitieministeriet, allmänna avdelningen		Typ av publikation Dokument med resultatmålsättningar	
		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes	
Publikation (även den finska titeln) Resultatmålen för separata ämbetsverk vid justitieministeriet år 2005 (Oikeusministeriön yhteydessä toimivien erillisvirastojen tulostavoitteet vuonna 2005)			
Publikationens delar			
Referat Publikationen innehåller de fastställda resultatmålen för 2005 för Rättspolitiska forskningsinstitutet, Centralen för undersökning av olyckor, Datasekretessnämnden, Dataombudsmannens byrå, Rättsregistercentralen samt Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna (HEUNI).			
Nyckelord Resultatstyrning, resultatförhandlingar			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) JM 6/014/2005			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, verksamhet och förvaltning 2005:5		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-239-6
Sidoantal	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

Sisällysluettelo:

- ❑ *Ministeriön yhteydessä toimivien erillisvirastojen tulostavoitteet vuodelle 2005*
- ❑ *Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tulostavoiteasiakirja 2005*
- ❑ *Onnettomuustutkintakeskuksen tulostavoiteasiakirja 2005*
- ❑ *Tietosuojalautakunnan tulostavoiteasiakirja 2005*
- ❑ *Tietosuojavaltuutetun toimiston tulostavoiteasiakirja 2005*
- ❑ *Oikeusrekisterikeskuksen tulostavoiteasiakirja 2005*
- ❑ *Kriminaalipolitiikan instituutin (HEUNI) tulostavoiteasiakirja 2005*

1.3.2005

Jakelussa mainituille

**MINISTERIÖN YHTEYDESSÄ TOIMIVIEN ERILLISVIRASTOJEN
TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005**

Oikeusministeriö päätti valtion talousarviolaista annetun asetuksen (1243/1992) 11 §:n (254/2004) nojalla vahvistaa Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle, Onnettomuustutkintakeskukselle, Tietosuojalautakunnalle, Tietosuojavaltuutetun toimistolle, Oikeusrekisterikeskukselle ja Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimivalle Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutille (HEUNI) tähän julkaisuun sisältyvien tulostavoiteasiakirjojen mukaiset tavoitteet vuodelle 2005.

Oikeusministeri

Johannes Koskinen

Osastopäällikön sijainen,
apulaisosastopäällikkö

Simo Ojanen

JAKELU

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiontilintarkastajain kanslia
Valtiokonttori
NETRA (Valtionhallinnon internetraportointi)

Oikeusministeriön osastot ja erillisyksiköt
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
Onnettomuustutkintakeskus
Tietosuojalautakunta
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Oikeusrekisterikeskus
Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoli-
tiikan instituutti (HEUNI)

*Oikeuspoliittinen
tutkimuslaitos*

VUOTTA 2005 KOSKEVA TULOSNEUVOTTELU OIKEUSPOLIITTINEN TUTKIMUSLAITOS

Aika	23.11.2004, klo 13-16
Paikka	Oikeusministeriö, Korkeavuorenkatu 37
Osallistujat	Oikeusministeriö: Kansliapäällikkö Kirsti Rissanen (pj) Osastopäällikkö Risto Jalli Neuvotteleva virkamies Olli Muttilainen (sihteeri) Johdon asiantuntija Jutta Petäjä Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos: Johtaja Tapio Lappi-Seppälä Erikoistutkija Risto Jaakkola Tutkimusjohtaja Janne Kivivuori Tutkimusjohtaja Marjukka Litmala

1 KATSAUS EDELLISEN VUODEN (V. 2003) TULOKSELLISUUTEEN JA VIRASTON JOHDON KATSAUS

Todettiin, että vuoden 2003 tuloksellisuuden katsausta ei tehty.

Johtaja Tapio Lappi-Seppälä esitti katsauksen laitoksen tuottavuuteen ja tehokkuuteen.

2 ARVIO KULUVAN VUODEN (V. 2004) TULOKSELLISUUDESTA

Liitettiin pöytäkirjaan laitoksen esittämä katsaus vuoden 2004 tuloksellisuudesta (liite 1).

Todettiin seuraavat poikkeamat vuoden 2004 tulossopimuksesta:

- Lapsen elatusta koskeva tutkimus valmistuu vuoden 2005 alussa,
- Oikeusapu-uudistusta koskeva tutkimus valmistuu vuonna 2005,
- Uutena hankkeena on otettu tuomarien nimittämis-käytäntöä koskeva selvitys

Merkittiin, että vuoden 2004 tulostavoitteet katsottiin saavutetuiksi. Yllä mainitut poikkeamat tulossopimuksesta vuonna 2004 olivat olleet pieniä.

TULOSTAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE (V. 2005)

3.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Tutkimuslaitos oli laatinut esityksen vuoden 2005 tutkimushankkeiksi (liite 2). Hyväksyttiin OPTULAn esitys vuoden 2005 tulostavoitteiksi. Sen lisäksi laitoksen tulee myöhemmin sovitusti osallistua uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon sekä TARMO-järjestelmän hyödyntämiseen.

Oikeusministeriön tavoitteena on laatia vuoden 2005 aikana tutkimusstrategia. OPTULA osallistuu asiantuntijana strategiatyöhön.

3.2 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallinen tehokkuus on ollut henkilöpanokseen nähden erinomainen. Jatkossa pyritään edistämään selvitysmies Jussi Huttusen esityksiä laitoksen resurssipohjan kehittämisestä.

3.3 Henkilöstö

Henkilöstön osalta neuvotteluissa ei tullut esille erityistä. Ikärakenne on varsin hyvä ja työkuuntoisuuden tunnusluvut myös hyvät.

TALOUDELLISET RESURSSIT

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen *tavoitetoimintameno-taso* vuodelle 2005 on 1.240.000 euroa (liite 3).

Virastolle myönnetään vuoden 2005 toimintamenomäärä rahaa 1.150.000 euroa ja lisäksi virastolla on käytettävissään vuodelta 2004 siirtyneet määrärahat.

Tutkimuslaitoksen *enimmäishenkilötyövuosimäärä* vuonna 2005 on 23,3.

Tutkimuslaitoksen maksullisen toiminnan tuottoja ja kustannuksia tulee seurata toimintavuoden aikana.

TULOSRAPORTOINTI

Olli Muttilainen laatii tulosneuvotteluista pöytäkirjan, jonka osapuolet allekirjoittavat. Seuraava tulosneuvottelu on vuonna 2005.

Tulosraportoinnin osalta sovittiin, että Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos toimittaa yleiselle osastolle 19.8.2005 mennessä *puolivuositarkastuksen* vuoden 2005 tulostavoitteiden toteutumisesta. Puolivuositarkastuksen raportoinnissa painopiste on keskeisten, tuloksellisuuteen vaikuttaneiden, toimintaympäristön ja toiminnan muutosten

sekä tulostavoitteiden toteutumiseen liittyvien poikkeamien raportoinnissa.

Lisäksi tutkimuslaitos toimittaa oikeusministeriölle 28.2.2006 mennessä talousarvioasetuksen 65 a §:n mukaisen *toimintakertomuksen*. Sovittiin, että uusimuotoisen toimintakertomuksen sisällöstä ja aikatauluista järjestetään erillinen suunnittelukokous kevään 2005 aikana.

Oikeusministeriö antaa Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle 15.6.2006 mennessä talousarvioasetuksen 66 i §:n mukaisen perustellun *kannanoton* toimenpiteistä, joihin viraston toimintakertomus ja sen taloutta ja toimintaa koskevat valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukset antavat aihetta.

Kirsti Rissanen
Kansliapäällikkö

Tapio Lappi-Seppälä
Johtaja, Oikeuspoliittinen
tutkimuslaitos

LIITTEET

1. Toimintakertomus 2004
2. Toimintasuunnitelma 2005
3. Arvio Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen määrärahoista vuonna 2005

TULOSSOPIMUSNEUVOTTELUT - OPTL 23.11. 2004

TULOSVUOSI 2004: TOTEUTUMA (toteutumat sisennettynä tekstinä)

I Rikollisuustilanteen seuraaminen ja rikollisuuden osoittimien kehittäminen

a) Kokonaiskuva rikollisuustilanteesta. Rikollisuustilanne 2003 pyritään julkaisemaan kesällä 2004.

Julkaisu 209/2004.

b) Uhritutkimukset. Laitos osallistui vuonna 2003 kerätyn kansallisen uhritutkimuksen aineiston rahoittamiseen. Vuoden 2004 yhtenä keskeisenä painopistealueena on tutkia uhriaineistojen avulla väkivallan ja omaisuusrikosten uhriksi joutumisen sekä rikoksen pelon kehitystä väestön parissa vuosina 1980-2003. Vuonna 2003 kerätyn, maahanmuuttajien väkivaltauhrikokemuksia kuvaavan aineiston analyysia jatketaan mm. vertaamalla maahanmuuttajien kokemaa väkivaltaa kantaväestön tilanteeseen. Raportointia vuoden 2004 aikana.

Tutkimustiedonannot 58/2004 ja 59/2004 sekä julkaisussa 209/2004. Uhriaineistojen syventävä jatkoraportti ilmestyy vuoden 2005 ensimmäisellä neljänneksellä. Mamelu-osuudesta valmis artikkelikäsitelmä jätetty Tilastokeskuksen kokoomateosta varten.

Mahdolliset hankkeet

**c) Nuorisoriikollisuuskyselyt.* Laitos on toteuttanut kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn neljästi vuosina 1995-2001, vuonna 2004 kerätään uusi aineisto nuorten rikoskäyttäytymisen määrän ja piirteiden mahdollisten muutosten kuvaamiseksi. Rahoitusta on haettu Suomen Akatemialta ja Opetusministeriöltä, ulkopuolinen rahoitus tällä hetkellä epävarma. Mikäli aineisto voidaan kerätä keväällä 2004, perusraportti ilmestyy viimeistään kesäkuussa 2005. Laitos suunnittelee myös osallistumista kansainvälisen nuorisoriikollisuuskyselyn toiselle kierrokselle (ISRD-2). Toteutuminen epävarmaa.

Kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn rahoitus saatiin Suomen Akatemian rahoittaman hankkeen yhteydessä. Aineisto valmistui analysoitavana muotoon 2004 lokakuussa. Raportti 2005 ensimmäisellä puoliskolla. ISRD-2 etenee kansainvälisen projektin tahdissa, aineistonkeruu suunniteltu loppuvuodeksi 2005.

**d) Yritysuhrilikysely.* Laitos pyrkii toteuttamaan ensimmäisen kansallisesti edustavan vähittäiskaupan yritysuhritutkimuksen vuoden 2004 aikana. Rahoitusta haetaan Rikossentorjuntaneuvostolta, Sisäasiainministeriöltä ja Päivittäistavarakauppari:ltä. Rahoitus tällä hetkellä epävarma.

Tarvittavasta 37 000 euron rahoituksesta puuttuu 20 000.

II Rikollisuuden ajankohtaisteemoja

a) Henkirikosten pysyvä seuranta. - Laitos aloitti kesällä 2002 henkirikosten pysyväksi tarkoitettun seurannan yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen ensimmäisiä seurantatietoja ilmestyy vuoden 2003 lopussa. Vuoden 2004 haasteena on projektin jatkuvuuden varmistaminen kesällä 2004 päättyvän kokeiluvaiheen jälkeen. Vuoden 2004 loppupuolella raportoidaan kokeilujakson tuloksia. Kehitetään mahdollisesti internet-pohjaista lyhyen aikavälin raportointia.

Projektin jatkuvuus varmistettiin: laitos solmi vuoden aikana Poliisiammattikorkeakoulun ja SM:n kanssa sopimuksen seurannan jatkamisesta vuoteen 2009. Tuloksia tähänastisesta seurannasta: julkaisu 206/2004. Tiivis ja päivittyvä internet-versio vuoden 2004 loppuun mennessä.

b) Rikollisuuskehitys ja rangaistustaso. - Hankkeessa tutkitaan rangaistustason ja varkausrikollisuuden yhteyttä vertailevasti Suomessa ja Ruotsissa. Tutkimusta varten on saatu aineistoa Ruotsista. Tuloksia raportoidaan vuoden 2003 aikana.

Tutkimus keskeytynyt tutkijan muiden tehtävien vuoksi (sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelu, uhriaineistot ja alkoholioloja koskeva hanke)

c) Rikosuutisointi ja rikospelot. - Hankkeen tavoitteena on kehittää rikosuutisoinnin kvantitatiivisia osoittimia ja tutkia, seuraako kansalaisten rikosten pelon taso rikosten uhriksi joutumisen yleisyyttä vai rikosjulkisuuden määrää. Vuonna 2004 raportoidaan seurantatietoja. *Lisäksi hanketta on kehitetty tutkijakoulutusprojektiksi, joille haetaan rahoitusta Suomen Akatemialta (SoCa) siten että hankkeen vastuullinen johto on laitoksella.

Tutkimustiedonanto 63/2004 (joulukuu 2004) sekä artikkeli Tiedotustutkimus 4-5/2004.

II Kontrollijärjestelmän toiminta ja kriminaalipoliittisten uudistusten seuranta

a) Kokonaiskuva seuraamusjärjestelmän toiminnasta. - Seuraamusjärjestelmä 2002 valmistuu vuoden 2003 lopussa tai vuoden 2004 alkupuolella.

Julkaisu 209/2004 (Rikollisuustilanne)

b) Rangaistuskäytännöt ja syyttämättä jättäminen. - Yleisseurantaa jatketaan tarpeen ja laitoksen resurssien mukaan.

Erillisanalyyseja toimitettiin tuomioistuinten käyttöön. Eduskunnan lakivaliokunnan toimeksiannosta laadittiin selvitys raiskausrangaistuksista ja rangaistuskäytännön yhtenäisyydestä (tiedonanto 61/2004).

c) Huumausainerikosuudistuksen seuranta. - Vuonna 2001 toteutetun huumausainerikosuudistuksen seuranta. Selvitettävänä on uuden huumausaineen käyttörikosta koskevan kriminalisoinnin soveltamiskäytäntö (mm. sakotus- ja syyttämättäjättämiskäytännöt), hoitoonohjaus ja rikoksen tutkintamenetelmät.

Tietoja raportoitu Rikollisuustilanne-katsauksessa (julkaisu 209, sivut 353-363) sekä saatettu hallinnonalan valmisteluelimien tietoon.

**d) Naisyrittäjien kohdistuvan rikollisuuden torjunta.* - Laitos evaluoii Yrittäjänäisten keskusliiton suunnitteleman rikoksentorjuntahankkeen vaikuttavuutta yrittäjänäisten kokemaan rikollisuuteen. Lisäksi kartoitetaan, onko kuntien rikoksentorjuntahankkeilla yhteyttä kuntien rikollisuustilanteeseen. Tutkimuksessa käytetään hyväksi yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa luotua kuntien rikollisuutta kuvaavaa tietokantaa.

Naisyrittäjien yrityksiin kohdistuva rikollisuus: tiedonanto 60/2004. Vaikuttavuusarvio ei toteutune, koska liitto ei toteuttanut arvioitavissa olevaa hanketta. Kuntien rikoksentorjunta: käsikirjoitus viimeistelyvaiheessa, tiedonanto ilmestyy vuoden 2005 alkupuolella.

Mahdolliset hankkeet

e) Sopimushoito-seuraamuksen seuranta ja arviointi. - Aloitetaan sopimushoitoseuraamuksen seurantatutkimus keräämällä kontrolliryhmää koskeva aineisto.

Suunnitelma valmiina, odottaa kokeilun aloittamista.

f) Mare Balticumin vankilaosuus. - Hanke on kansainvälinen vertailututkimus, jota johtaa Saksasta käsin Greifswaldin yliopisto. Haastattelututkimuksin kartoitetaan vankeinhoitokäytäntöjen tilaa Suomessa, Saksassa, Ruotsissa, Virossa, Puolassa ja Venäjällä. Laitos kerää Suomen aineiston ja laatii sitä kuvaavan raportin vuoden 2003 loppuun mennessä. Kansainvälinen vertailuraportti laaditaan Saksassa. Rahoituksesta osa saadaan EU:sta.

Laitos vastasi Suomea koskevan aineiston keräämisestä ja työstämisestä. Aineistot toimitettu sopimuksen mukaisesti loppuraportointia varten Greifswaldin yliopistoon. Suomea koskevia tuloksia on esitelty erikseen pohjoismaisessa tutkijaseminaarissa. Laitoksen puolelta osallistuttu myös projektin puitteissa järjestettyyn seminaariin Greifswaldissa.

g) Uusintarikollisuuden kehitys seuraamusjärjestelmän muutosten valossa. Tutkimuksen perustarkoituksena on päivittää uusintarikollisuuden tietokanta yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tavoitteena on vertailla uusintarikollisuuden kehitystä eri tuomiokohorteissa, jotta voitaisiin arvioida seuraamusjärjestelmän uudistusten vaikutuksia uusintarikollisuuteen.

Tutkimukseen liittyvät aineistopyynnöt Tilastokeskuksen ja Rikosseuraamusviraston käsiteltävinä. Etenemisaikataulu ei siten ole laitoksen käsissä.

Muuta

h) Talousrikosten rangaistuskäytäntö. Käsikirjoitus viimeistelyvaiheessa.

IV Oikeusolot - hanke

a) Oikeusolot-katsaus. - Jatketaan Oikeusolot-projektia Oikeusolot-katsaus II:sta saadun palautteen pohjalta. Käynnistetään seuraavan katsauksen suunnittelu ja valmistelu.

Oikeusolot 2004-katsaus julkaistu marraskuussa 2004 (julkaisu 210). Palautteen systemaattinen keruu ja seuraavan katsauksen suunnittelu käynnistyvät alkuvuodesta 2005 järjestettävillä asiantuntijaseminaareilla.

b) Muutoksenhaku kansalaisen oikeusturvan näkökulmasta. - Hankkeessa selvitetään kansalaisten motivaatiotaustoja muutoksen hakemiseen, muutoksenhakuprosessin kulkua ja prosessin lopputulosta. Kiinnostuksen kohteina ovat lähinnä riita-asiat ja varsinainen muutoksenhaku alioikeudesta hovioikeuteen. Hanke valmistuu vuonna 2004.

Hanke raportoitu tutkimustiedonannossa 62.

c) Häätöjen ja hädettyjen profiilit. - Ympäristöministeriön aloitteesta neuvotellaan parhaillaan häätöjä koskevan tutkimushankkeen käynnistämisestä. Tutkimuksen tavoitteena olisi tilastotietojen, tuomioistu- ja ulosottoasiakirjojen sekä erityisesti hädettyjen kokemusten avulla tuottaa perustietoa häätötilanteiden ja hädettyjen henkilöiden taustoista ja profiileista. Tutkimuksen olisi tarkoitus käynnistyä vuoden 2004 alussa ja valmistua vuodenvaihteessa 2004-2005.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan. Häätöjen määrästä ja lainsäädäntöpohjasta raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa. Tutkimuskäsikirjoitus viimeistelyvaiheessa, julkaisu alkuvuodesta 2005.

V Lainsäädännön arviointi ja seuranta

a) Käräjäoikeuksien sovintomenettely. - Tutkimuksen tavoitteena on 1) luoda konfliktiteoreettinen tausta, jota vasten käräjäoikeuksien sovintomenettelyä voidaan peilata, 2) arvioida miten sovintomenettelyä koskeva uudistus on vaikuttanut käytännössä, 3) analysoida uudistukseen liittyviä ongelmia, 4) selvittää, kuinka käytännön toimijat (tuomarit, asianajajat) kykenevät ylittämään sovittelun ja tuomitsemisen välisen teoreettisen kuilun käytännön toiminnassa ja 5) pohtia miten tuomioistuinten sovintomenettelyä voisi kehittää. Väitöskirjatutkimus valmistuu keväällä 2004.

Raportoitu keväällä julkaisussa 207. Väitöskirja tarkastettiin 26.3. Helsingin yliopistossa.

b) Siviiliprosessin toimivuus. - Vuoden 2004 alkupuolella käynnistyy hanke, jonka tarkoituksena on 1) päivittää siviiliprosessia koskevia perustietoja, 2) seurata siviiliprosessin kehitystä vertaamalla saatuja tuloksia vuotta 1995 koskevan tutkimuksen tuloksiin ja 3) arvioida vuosien 1999 ja 2003 uudistusten vaikutuksia siviilipro-

sessiin. Hanke valmistuu vuoden 2005 alkupuoliskolla.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan. Aineisto koottu, analysointi käynnissä. Ennakkotuloksia oikeudenkäyntikulujen kehityksestä raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210). Hanke valmistuu vuoden 2005 ensimmäisellä puoliskolla.

c) Luottotiedot ja tietosuojat. - Vuonna 2003 on käynnistynyt hanke, jossa pyritään arvioimaan luottotietojen merkitystä, käyttöä ja alalla havaittuja tietosuojaongelmia. Hankkeessa tarkastellaan myös alan sääntelyn nykytilaa. Lisäksi esitellään luottotietotoimintaa ja sen sääntelyä eri maissa. Hanke valmistuu vuonna 2004.

Hanke raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210).

d) Tietosuojat. - Vuonna 2004 käynnistyy tietosuojaan liittyvä tutkimushanke, jossa arvioidaan aihepiirin tietopohjaa ja empiirisen tiedon asemaa alan tutkimuksessa. Lisäksi tarkastellaan kansalaisten suhtautumista henkilötietojen käsittelyyn, arvioidaan tietosuojan ajankohtaisia ongelmia ja esitellään informaation sääntelyn kehitystä. Hanke tulostuu vuonna 2005.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan. Kansalaiskäsityksiä kartoittanut aineisto koossa, analysointi käynnissä. Valmistuu vuonna 2005.

e) Ositus ja varallisuusjärjestelyt avioerossa. - Hankkeessa tarkastellaan eri aineistojen avulla varallisuusjärjestelyjen tosiasiallisia käytäntöjä avioeroissa sekä avioeroprosessin piirteitä. Muun muassa omaisuuden puolittamisperiaatteen toteutuminen, avioehdon merkitys sekä avioeron vaikutukset puolisoitten taloudelliseen asemaan ovat tutkimuskohteina. Avioeroprosessin piirteitä koskeva osio on valmistunut (tutkimustiedonanto 55). Aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta avioerossa arvioiva osio valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Avioehtosopimusten kehitystä koskevia tuloksia raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210). Hankeen empiirisen osion aineistotarpeet ja aineistonkeruu täsmennetään ja aloitetaan sen jälkeen, kun OM on täsmentänyt hallitusohjelmaan sisällytetyn selvityslupauksen tietotarpeet.

f) Lapsen elatusapua koskevan sääntelyn toimivuus. - Vuonna 2003 on käynnistynyt hanke, jossa arvioidaan sosiaaliturva- ja väestötilastojen pohjalta elatusavun toimivuutta. Yksityisoikeudellinen elatusvastuu on korostunut entisestään mm. julkisen perhetuen reaalisen ostovoiman vähennyttyä ja yhden vanhemman perheiden lisääntyä. Hanke valmistuu keväällä 2004.

Hanke käynnissä, valmistuu vuoden 2005 alussa.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

h) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

g) Oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimus. - Hankkeessa tarkastellaan oikeusapu-uudistuksen toimivuutta. Hankkeelle on hahmottunut viisi pääteemaa: 1) Oikeusapupalvelujen saatavuus ja kohdentuminen, 2) oikeusavun kustannuskehitys, 3) oikeusapua koskeva päätöksenteko ja muutoksenhaku, 4) oikeusavun laatu ja asiakastyytyväisyys ja 5) järjestelmien välisiä suhteita koskevat kysymyk-

set. Hanke on alkanut 1.1.2003 ja kestää vuoden 2005 kesäkuun loppuun. Hanke raportoidaan jaksoissa. Vuoden 2004 alkupuoliskolla raportoidaan oikeusapu-uudistuksen ensimmäistä voimassaolovuotta koskeva osio.

Hankkeen I osaraportin käsikirjoitus viimeistelyssä, tulostuu marras-joulukuussa 2004 (julkaisu 211). Osaraportissa tarkastelussa asiamäärät, asiarakenne ja asiakasrakenne sekä keskeisten toimijoiden käsitykset oikeusapu-uudistuksen vaikutuksista. Aineisto kerätty oikeus-turvavakuutuksia myöntäviltä vakuutusyhtiöiltä, tuomarikysely suunniteltu, aineistonkeruu joulukuussa 2004. Tuloksia raportoitu Oikeusolot 2004 julkaisussa. Asiakkaille suunnattu kysely toteutetaan alkuvuodesta 2005. Loppuraportointi 2005.

h) OPTL on yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa laatimassa suunnitelmaa velkaongelmien säännönmukaiseksi seurannaksi. Vuoden 2004 alkupuolella laadittavassa suunnitelmassa tullaan esittämään ehdotus velkaongelmien kehityksen ja velallisten tilanteen seurannan järjestämisestä. Velkahallintamittari-suunnitelman laatimisella on kytkentä hallitusohjelman toteuttamiseen ja velkahallintaohjelman laatimiseksi asetetun (OM) työryhmän toimeksiantoon.

Hanketta raportoitu (OM:n lausuntoja ja selvityksiä 2004:17), suunnittelua ajoittuu myös vuodelle 2005, hanke käynnistyy TK:n ja OPTL:n yhteistyönä varsinaisesti vuonna 2006.

Muuta

i) Tuomareiden nimittämiskäytäntö. - Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005.

TULOSVUOSI 2005

B = Budjettirahoitus

P = Projektirahoitus

Y = Yhteisrahoitus

I Rikollisuustilanteen seuraaminen ja rikollisuuden osoittimien kehittäminen

a) Kokonaiskuva rikollisuustilanteesta. Rikollisuustilanne 2004 pyritään julkaisemaan kesällä 2005. B

b) Uhritutkimukset. Vuosina 1980, 1988, 1993, 1997 ja 2003 kerätyt kansallisten uhritutkimusten aineistot ovat maamme merkittävin rikollisuus- ja pelkokehitystä kuvaava tietokanta. Laitos julkaisee vuoden 2005 aikana tutkimuksen, jossa on syventäviä analyysijä väestön turvallisuuskehityksestä. B

c) Nuorisoriikollisuuskyselyt. Laitos on toteuttanut kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn viidesti vuosina 1995-2004, ja syntynyt tietokanta muodostaa uhritutkimusten kaltaisen merkittävän kriminologisen tutkimuslähteen. Vuoden 2005 aikana laitos julkaisee tutkimuksen, jossa tarkastellaan vuosien 1995-2004 kehitystä nuorten rikollisuudessa, nuorten uhrikokemuksissa ja nuoriin kohdistuvassa kontrollissa. Vuoden 2005 lopussa kerätään kansainvälisen nuorisoriikollisuuskyselyn (ISRD-2) aineisto, jonka raportointi ajoittuu 2006 puolelle. Y

d) Henkirikosten seurantajärjestelmä on kolmas OPTL:n käynnistämistä rikollisuuden osoitinjärjestelmistä kansallisten uhritutkimusten ja nuorisoriikollisuuskyselyjen ohella. Kyse on yhteishankkeesta Poliisiammattikorkeakoulun ja sisäasiainministeriön poliisiosaston kanssa. Vuoden 2005 aikana tietokannan tietoja raportoidaan. Raportoinnissa kehitetään internet-julkaisemista. B

Mahdolliset hankkeet

**e) Yritysuhrirykely.* Laitos pyrkii vuoden 2005 aikana toteuttamaan kansallisesti edustavan vähittäiskaupan yritysuhritutkimuksen. Rahoitusta on saatu SM:stä, RTN:lta sekä Kaupan Keskusliitolta. Rahoitusta luvattu 22 000 euroa, puuttuu vielä 13 000 euroa. Y

II Rikollisuuden ajankohtaisteemoja

a) Maahanmuuttajanuorten rikollisuus ja sen kontrolli. Tutkimus on EU:n rahoittama vertailukartoitus (Suomi, Saksa, Italia), jonka Suomen osuudesta vastaavat Nuorisotutkimusverkosto ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Ulkopuolinen rahoitus

tus (22 000 €) jakaantuu vuosille 2004-2005. Suomen raportti EU-projektille valmistuu kesällä 2005. Hankkeen tulokset raportoidaan tutkimuksena, jonka käsikirjoitus valmistuu vuoden 2005 joulukuussa. Y

b) Sosiaalinen pääoma ja rikollisuus. Tutkitaan sosiaalisen pääoman yhteyttä rikollisuuteen, ja missä määrin rikosuhrikokemukset vähentävät sosiaalista pääomaa ja luottamusta. Suomen Akatemia rahoittaa hankkeen. Tuloksia raportoidaan suomen kielellä kohdan I-c (nuorisoriikollisuuskysely) yhteydessä. P

c) Varusmiestutkimus. Laitos selvittää vuoden 2005 aikana, onko mahdollista toistaa vuoden 1962 varusmiesten rikollisuuskysely, jotta saataisiin pitkän aikavälin trenditietoa kokonaisrikollisuuden kehityksestä. Laitoksen hallussa oleva vuoden 1962 aineisto muunnetaan elektroniseen muotoon vuoden 2005 aikana. B

d) Alkoholien käytön ja kulutuksen yhteyttä väkivaltaan selvitetään laitoksen omien tietokantojen sekä mahdollisuuksien mukaan sairaalarekisteritietojen perusteella. Tietoja raportoidaan joko Rikollisuustilanne-katsauksessa tai erillisenä raporttina vuoden 2005 loppuun mennessä. B

III Kontrollijärjestelmän toiminta ja kriminaalipoliittisten uudistusten seuranta.

a) Rangaistuskäytäntö ja syyttämättä jättäminen. Ylisseuranta jatketään tarpeen ja laitoksen resurssien mukaan. B

b) Huumausainerikosuudistuksen seuranta. Hankkeessa selvitetään huumausaineen käyttörikosta koskevan uudistuksen soveltamiskäytäntöä (mm. sakotus- ja syyttämättä jättämiskäytännöt, hoitoonohjaus sekä nuorten puhuttelu). Tutkimus valmistuu ja raportoidaan julkaisuna 2005 loppuun mennessä. B

c) Uusintarikollisuus ja seuraamusten vaikuttavuus. Laitos on käynnistänyt hankkeen jonka tavoitteena on vakiinnuttaa uusintarikollisuuden tutkimusohjelma tavalla, joka mahdollistaa seuraamusten vaikuttavuusarvioinnin. Vuoden 2005 tavoitteena on tutkimusaineiston luominen. Tietojen raportoinnin aikataulu riippuu siitä, saadaanko pyydyt aineistot Tilastokeskukselta ja Rikosseuraamusvirastolta. Sopimushoito-seuraamuksen osalta tutkimuksen aikataulua määrittää myös uudistuksen kohtalo. B

d) Kuntien rikosentorjuntahankkeet ja rikollisuustilanne. Tutkimuksessa käytetään hyväksi yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa luotua kuntien rikollisuutta kuvaavaa tietokantaa. Tiedonanto ilmestyy vuoden 2005 alkupuolella.

e) Syyntakeisuussäännöstö ja hoitojärjestelmät. Selvitetään uusien syyntakeisuussäännösten soveltamiskäytäntöjä sekä hoitojärjestelmän toimintaa eri aineistojen avulla. STM tarjoutunut rahoittamaan osan tutkimuksesta (6000 euroa). Valmistuu 2005. Y

f) *Sosiaalityön toimenpiteiden vaikuttavuus alle 15-vuotiaiden uusintarikollisuuteen.* Hankkeen tavoitteena on arvioida sosiaalityön toimien vaikuttavuutta uusintarikollisuuteen ja seurata nuorten rikosuria pitkittäisaineistolla. Hanke toteutetaan Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen, Helsingin tietokeskuksen ja Helsingin sosiaaliviraston yhteistyönä (työsuoritteina, ilman rahasiirtoja). Ajoitus 2005-2006. Toteutuminen edellyttää tutkimusluvan saamista (hakuprosessi käynnissä). Hankkeen yhteydessä kootaan tietoja, paljonko lapsia ja nuoria on laitoksissa rikosperusteisista syistä. B

h) *Nuorisorangaistuksen seuranta- ja arviointihanke.* Hankkeessa seurataan nuorisorangaistusta edeltävän nuorisoprosessin vaiheita, tuomitsemiskäytäntöä ja nuorisorangaistuksen toimeenpanoa. Tutkimus käynnistyy vuoden 2005 aikana, mikäli Rikosseuraamusvirasto myöntää rahoituksen. Tulosten raportointia vuodesta 2006 alkaen. B

i) Julkaistaan talousrikosten rangaistuskäytäntöä koskeva raportti.

YLEINEN YKSIKKÖ

I Oikeusolot

a) Oikeusolojen perusseuranta. B Yleisen yksikön tutkimustoimintaa jäsentävänä sateenvarjohankkeena on oikeusolojen, yleisön oikeusongelmien ja niihin tarjolla olevien ratkaisukeinojen analyysi, seuranta ja kehittäminen. Hankkeessa on tuotettu tietoa oikeuslaitosta kohtaan tunnetusta luottamuksesta, yhdenvertaisuuden toteutumisesta, ihmisten oikeusongelmista ja niihin saadusta avusta. Sama kansalaisräökökulman painotus leimaa useita yksikön käynnissä olevia hankkeita. Oikeusolot 2004-katsaus raportoitu marraskuussa 2004 (julkaisu 210). Palautteen systemaattinen keruu ja seuraavan katsauksen suunnittelu käynnistyvät alkuvuodesta 2005 järjestettävällä asiantuntijaseminaarilla. Seuraava raportti valmistuu loppuvuonna 2006. B

b) Häädöt ja hädetyt. - Hankkeessa kartoitetaan tilastotietojen, tuomioistuin- ja ulosottoasiakirjojen sekä hädettyjen kokemusten avulla häätötilanteiden ja hädettyjen henkilöiden taustoja ja profiileja. Tutkimuksen rahoittavat YM, OM ja Helsingin kaupungin tietokeskus. Häätöjen määrästä ja lainsäädäntöpohjasta raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa. Tutkimuskäsikirjoitus viimeistelyssä, julkaistaan tammi-helmikuussa 2005. P

II Oikeuslaitos

a) Siviiliprosessin toimivuus. - Vuoden 2004 alkupuolella käynnistetyn hankkeen tarkoituksena on 1) päivittää siviiliprosessia koskevia perustietoja, 2) seurata siviiliprosessin kehitystä vertaamalla saatuja tuloksia vuotta 1995 koskevan tutkimuksen tuloksiin ja 3) arvioida vuosien 1999 ja 2003 uudistusten vaikutuksia siviiliprosessiin. Hanke edennyt suunnitelmien mukaan. Aineisto koottu, analysointi käynnissä. Ennakkotuloksia oikeudenkäyntikulujen kehityksestä raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210). Raportointi vuonna 2005. B

b) Tuomareiden nimittämiskäytäntöä koskeva tutkimus. - Selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000-2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005. P

c) Oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimuksessa tarkastellaan oikeusapu-uudistuksen toimivuutta. Hankkeen rahoittaa OM. Hankkeen I osaraportin käsikirjoitus viimeistelyssä, tulostuu marras-joulukuussa 2004 (julkaisu 211). Osaraportissa tarkastelussa asiamäärien, asiarakenteen ja asiakasrakenteen kehitys sekä keskeisten toimijoiden käsitykset oikeusapu-uudistuksen vaikutuksista. Aineisto kerätty oikeusturvavakuutuksia myöntäviltä vakuutusyhtiöiltä, tuomarikysely suunniteltu, aineistonkeruu joulukuussa 2004. Asiakkaille suunnattu kysely toteutetaan alkuvuodesta 2005. Loppuraportointi sopimuksen mukaan 2005. Tutkimussopimus kesäkuun 2005 loppuun. Hankkeen moniulotteisuuden ja mittavan aineistonkeruun ja -käsittelyn vuoksi projektia tarkoituksenmukaista jatkaa vuoden 2005 loppuun. Lisärahoitus OM (x 6kk)? P

III Perheoikeus

a) Ositus ja varallisuusjärjestelyt avioerossa. – Hankkeessa arvioidaan aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta selvittämällä eri aineistojen avulla varallisuusjärjestelyjen tosiasiallisia käytäntöjä avioeroissa. Tutkimuskohteina ovat mm. omaisuuden puolittamisperiaatteen toteutuminen, avioehdon merkitys sekä avioeron vaikutukset puolisoiden taloudelliseen asemaan. Tutkimus valmistuu 2006. Avioehtosopimusten kehitystä koskevia tuloksia raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210). Hankeen empiirisen osion aineistotarpeet täsmennetään ja aineistonkeruu aloitetaan sen jälkeen, kun OM on täsmentänyt hallitusohjelmaan sisällytetyn selvityslupauksen tietotarpeita. B

b) Lapsen elatusapua koskevan sääntelyn toimivuus. – Vuonna 2003 käynnistynyt hanke, jossa arvioidaan sosiaaliturva- ja väestötilastojen pohjalta elatusavun toimivuutta. Yksityisoikeudellinen elatusvastuu on korostunut entisestään mm. julkisen perhetuen reaalisen ostovoiman vähennyttyä ja yhden vanhemman perheiden lisääntyä. Hanke käynnissä, julkaisu helmikuussa 2005. B

c) Lapsen huoltoa koskevat riidat. – Tavoitteena on tuottaa perustietoa huoltoriitojen

määrästä, yleisyydestä, prosessien kulusta, kestosta, osapuolten vaatimuksista, prosessien lopputuloksesta ja huoltoriitakierteestä. Tuottaa myös yleistä informaatiota hakemusasioiden käsittelystä, käytetystä oikeusavusta, oikeudenkäyntikuluista ja oikeudenkäymiskaaren vuonna 2003 voimaan tulleiden säännösten toimivuudesta. Käynnistyy vuoden 2005 alussa ja valmistuu vuoden 2005-2006 vuodenvaihteessa, edellyttäen, että hankkeelle saadaan rahoitus. Projektirahoitusta (x 12 kk) on haettu OM:ltä. P

IV Velkaongelmien hallintajärjestelmät

a) Tietosuoja. - Tietosuojaan liittyvässä tutkimushankkeessa arvioidaan aihepiirin tietopohjaa ja empiirisen tiedon asemaa alan tutkimuksessa, tarkastellaan kansalaisten suhtautumista henkilötietojen käsittelyyn, arvioidaan tietosuojan ajankohtaisia ongelmia ja esitellään informaation sääntelyn kehitystä. Kansalaiskäsityksiä kartoittanut aineisto koossa, analysointi käynnissä. Tutkimus valmistuu 2005. B

b) Velkaongelmien seurantajärjestelmä. - Yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa suunnitellaan velkaongelmien jatkuvaa seurantajärjestelmää. Velkahallintamittari kytkeytyy hallitusohjelman toteuttamiseen ja velkahallintaohjelman laatimiseksi asetetun oikeusministeriön toimeksiantoon. Suunnittelua ajoittuu edelleen vuodelle 2005, hanke käynnistyy TK:n ja OPTL:n yhteistyönä varsinaisesti vuonna 2006. B

TUTKIMUSSOPIMUKSET 2004

KRIMINOLOGINEN YKSIKKÖ

1. Huumausainerikoksia koskeva seuranta		67 275
2. Sosiaalinen pääoma ja nuorten rikokset	SA	35 000
3. Maahanmuuttajanuorten rikollisuus NTV/EU	8 877	

1 YLEINEN YKSIKKÖ

Oikeusapu-uudistus	OM	54 111
Häädöt ja häädetyt	YM, OM, Hki	52 343
Tuomareiden nimittäminen	OM	23 405
Velkaseuranta-mittarit		
Velkahallintatyöryhmä		5 000

1.1 TUTKIMUSSOPIMUKSET 2005

KRIMINOLOGINEN YKSIKKÖ

1. Sosiaalinen pääoma ja nuorten rikokset SA		37 500
2. Maahanmuuttaja nuorten rikollisuus	NTV/EU	8 878
3. Kansainvälinen nuorisoriikollisuuskysely*	HEUNI	5 000

*) Neuvottelu kesken. Koskee aineistonkeruun kustannuksia.

2 YLEINEN YKSIKKÖ

Oikeusapu-uudistus	OM	26 067
Lapsen huoltoriidat (tot. epävarma)	haettu OM:ltä	53 305

Neuvoteltava:

Oikeusapu-uudistus, hankkeen jatkaminen 6 kuukaudella vuoden 2005 loppuun, rahoitus OM? (tot.epävarma)	OM	28 978

OIKEUSPOLIITTISEN TUTKIMUSLAITOKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHA JA HENKILÖSTÖ VUONNA 2005

2.12.2004/JP

	TP-2002	TP-2003	kum.tot. lo- ka/03	kum.tot. lo- ka/04	mu-%	TPE-2004	Tulossopimus 2004	Tulossop. toteutuminen	TULOSSOPIMUS 2005
Palkat	823 042	920 836	759 350	784 699	3 %	937 695	1 015 000	-77 305	1 030 000
Vuokrat	158 584	162 829	135 079	141 826	5 %	170 962	166 000	4 962	175 000
Muut menot	179 155	144 957	112 984	113 067	0 %	146 252	193 000	-46 748	199 000
Nettoutettavat tulot	-154 163	-335 192	-223 719	-74 363	-67 %	-215 409	-214 000	-1 409	-164 000
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	1 006 618	893 430	783 694	965 229	23 %	1 039 500	1 160 000	-120 500	1 240 000
MYÖNNETAAN UUTTA RAHAA						1 040 000			1 150 000
käytettävissä						1 196 570			1 307 070
vuodelle 2005 siirtyvä määräraha (+) / lisämäärärahatarve vuodelle 2004 (-)						157 070			
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (htv)						21,7	21+2=23	-1,3	23,3

Onnettomuustutkintakeskus

VUOTTA 2005 KOSKEVA TULOSNEUVOTTELU

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUS

Aika	10.11.2004, klo 9-11
Paikka	Oikeusministeriö, Korkeavuorenkatu, 6. kerros
Osallistujat	Oikeusministeriö: Osastopäällikkö Risto Jalli (pj) Neuvotteleva virkamies Olli Muttilainen Ylitarkastaja Ulla Westermarck (sihteeri) Johdon asiantuntija Jutta Petäjä Onnettomuustutkintakeskus: Johtaja Tuomo Karppinen Hallintopäällikkö Pirjo Valkama-Joutsen

1 KATSAUS EDELLISEN VUODEN (V. 2003) TULOKSELLISUUTEEN

Aineiston pohjana käytetään tulosvuoden 2003 käsittelyä vuotta 2004 koskeneissa tulosneuvotteluissa.

Todettiin, että vuoden 2003 tulostavoitteiden kehittäminen oli jatkunut pääsääntöisesti vuoden 2004 tulostavoittena.

2 VIRASTON JOHDON KATSAUS

Viraston johdon arvio keskeisistä toimintaympäristömuutoksista ja niiden vaikutuksesta toimintaan ja tuloksellisuuteen lähivuosina.

Tulosneuvottelussa keskusteltiin erityisesti Euroopan Unionin vaikutuksesta Onnettomuustutkintakeskuksen työhön lähivuosina. *Johtaja Tuomo Karppinen* on kirjoittanut Onnettomuustutkintakeskuksen strategiasuunnitelman (Liite 2.), jossa arvioidaan keskeisten toimintaympäristön muutosten vaikutusta viraston toimintaan.

3 ARVIO KULUVAN VUODEN (V. 2004) TULOKSELLISUUDESTA

Viraston arvio viraston kuluvan vuoden tulostavoitteiden toteutumisesta. Painopiste poikkeamien raportoinnissa.

⇒ listatataan poikkeamat/kehittämistarpeet, jotka tulee ottaa huomioon

asetettaessa tavoitteita seuraavalle vuodelle.

Johtaja Tuomo Karppinen teki selkoa tulostavoitteiden toteutumisesta vuonna 2004.

1.) Kehitetään koulutuksen avulla tutkintakäsikirjan ohjeet tutkinnan käytännöksi

Ilmailu- ja vesionnettomuuksien tutkijoille on pidetty yhden päivän koulutustilaisuus. Raideliikenneonnettomuuksien tutkijoille on tarkoitus järjestää koulutustilaisuus myöhemmin vuonna 2004. Koulutustilaisuuksissa on korostettu kustannusten seuranta ja kansainvälisiä määräyksiä ja ohjeita. Seuraava versio päivitetystä ohjeista ilmestyy 1.1.2005.

2.) Toteutetaan suuronnettomuuksien valmiussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet

Suuronnettomuuden varalle on laadittu Onnettomuustutkintakeskuksen sisäiset ohjeet. Myös ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttöä suuronnettomuustilanteessa on suunniteltu. Konginkankaan liikenneonnettomuuden tutkinnassa sovelletaan ilmailun suuronnettomuuden tutkintasuunnitelmaa. Merivoimien kanssa on tehty kirjallinen sopimus yhteistyöstä onnettomuustutkinnassa. Joitakin valmiussuunnitelman yksityiskohtia on vielä kehitettävä.

Onnettomuustutkintakeskus on osallistunut neljään suuronnettomuusharjoitukseen muun muassa kansainväliseen ilmailuonnettomuusharjoitukseen Lapissa ja Säteilyturvakeskuksen kanssa järjestettyyn ydinvoimaonnettomuusharjoitukseen. Harjoituksissa opittiin tärkeitä asioita muun muassa viranomaisyhteistyön parantamiseksi. Myös tiedottamisen korostettu tarve tuli esille onnettomuusharjoituksissa.

3.) Saatetaan ajan tasalla suositusten seuranta kokonaisuudessaan ja kehitetään suositusten seurannasta rutiini

Raideliikenteen osalta vuonna 2004 on pidetty kaksi suositusten seuranta-kokousta, joissa on käyty lävitse kaikki toteuttamatta olleet turvallisuus-suositukset. Tilaisuuksissa käsiteltiin myös pelastusviranomaisille annetut suositukset.

Ilmailussa suositusten seuranta on vuonna 2004 saatu ajan tasalle vuodesta 2000 alkaen annettujen turvallisuussuosituksen osalta.

Edellä mainittu on tarkoitus toteuttaa myös ryhmässä 'muut onnettomuudet'.

Vesiliikenteen osalta turvallisuussuosituksen seuranta on edistynyt, mutta vesiliikenteen osalta töitä on vielä tehtävä ennen kuin siinä saavutetaan sama taso kuin muissa onnettomuusryhmissä.

4.) Suuronnettomuuden vaaratilanteen tai onnettomuuden tutkinta valmistuu yhdessä vuodessa. Vaaratilanteen tai vähäisen onnettomuuden tutkinta valmistuu kuudessa kuukaudessa.

Viiden kattoromahduksen tutkinnoista kaksi valmistui alle yhdessä vuodessa ja kolme kesti yhden vuoden. Teematutkinta kuolemaan johtaneista tulipaloista vei aikaa noin 14 kuukautta. Ilmailututkintojen keskimääräinen tutkinta-aika oli 7 kuukautta (yksittäiset tutkinnot 2-9 kuukautta) ja raide-liikennetutkintojen 11 kuukautta (yksittäiset tutkinnot 7-13 kuukautta). Jos vesiliikenneonnettomuuksien tutkinnoista jätetään pois kaikkien vanhimmat, useita vuosia kestäneet tutkinnot, on tutkintojen keskimääräinen valmistumisaika kaksi vuotta.

5.) Julkaistaan toimintakertomus

Toimintakertomus julkaistiin keväällä 2004. Toimintakertomukselle on kehitetty muoto, jota on tarkoitus käyttää jatkossa.

6.) Kiinnitetään erityistä huomiota kilpailuttamismahdollisuuksiin ja seurataan kustannuksia

Kustannusten seurantaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Työryhmä on laatinut tutkintojen kustannus- ja hyötyseurantaan varten ohjeet, jotka liitetään toimintakäsikirjaan ja joista on kerrottu tutkijoille koulutustilaisuuksissa.

7.) Valmistellaan siirtyminen uuteen palkkausjärjestelmään

Uuden palkkausjärjestelmän tulo on viivästynyt Oikeusministeriössä ja sen hallinnonalalla, joten Onnettomuustutkintakeskuksessa ei myöskään ole päästy siihen vielä siirtymään.

Onnettomuustutkintakeskus oli laatinut tulostavoitteiden toteutumisesta muiston, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti tulostavoitteiden toteutumista.

Merkittiin, että vuoden 2004 tulostavoitteet katsottiin saavutetuiksi. Yllä mainitut poikkeamat vuonna 2004 olivat olleet pieniä.

TULOSTAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE (V. 2005)

4.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Suuronnettomuuden vaaratilanteen tai onnettomuuden tutkinta valmistuu yhdessä vuodessa. Vaaratilanteen tai vähäisen onnettomuuden tutkinta valmistuu puolessa vuodessa.

Selvitetään EU:n säädösten ja määräysten vaikutus Onnettomuustutkintakeskuksen toimintaan. Palvelukyky sovittiin ymmärrettäväksi asiantuntemuksen ylläpitona.

Sovittiin, että Onnettomuustutkintakeskuksessa aloitetaan laatujärjestelmän kehittäminen.

Saatetaan ajan tasalle suositusten seuranta kokonaisuudessaan ja

kehitetään suositusten seurannasta rutiini.

4.2 Toiminnallinen tehokkuus

Sovittiin, että Tarmo – työajanseurantajärjestelmä otetaan käyttöön Onnettomuustutkintakeskuksessa 1.1.2006 mennessä. Järjestelmän käyttöönoton suunnittelu tehdään keväällä 2005 yhteistyössä Onnettomuustutkintakeskuksen, johdon tuen ja taloushallintoyksikön edustajien kanssa.

Kiinnitetään edelleen erityistä huomiota kilpailuttamismahdollisuuksien ja kustannusseurannan kehittämiseen

4.3 Henkilöstö

Todettiin, että henkilöstön keski-ikä on 50,5, mikä on korkea.

Keskusteltiin eläköitymisen vaikutuksesta keskuksen työhön ja osaamisen siirrosta.

Todettiin, että Onnettomuustutkintakeskuksella on Medivireen kanssa sopimus työterveyspalveluista. Lisäksi terveystarkastus tehdään kaikille työntekijöille kerran vuodessa ja on olemassa mahdollisuus kuntoutukseen

Todettiin, että riittävien resurssien saaminen osaavan henkilökunnan pitämiseen talossa on tärkeätä.

5

TALOUDELLISET RESURSSIT

Onnettomuustutkintakeskuksen *tavoitetoimintamenotaso* vuodelle 2005 on 865 000 euroa.

Virastolle myönnetään vuoden 2005 talousarviomäärärahaa 865 000 euroa ja lisäksi virastolla on käytettävissään vuodelta 2004 siirtyneet määrärahat.

Onnettomuustutkintakeskuksen *enimmäishenkilötyövuosimäärä* vuonna 2005 on 10,3.

Onnettomuustutkintakeskus on aiemmin esittänyt oikeusministeriölle, että virastolle myönnettäisiin 46.000 euron lisämääräraha uuden johtavan tutkijan (A 27) viran perustamista varten. Pyyntö perustui lisääntyneisiin menoihin mm. EU –työstä johtuviin velvoitteisiin. Sovittiin, että asiaan palataan keväällä 2006 koskevilla budjettineuvotteluissa.

TULOSRAPORTOINTI

Ulla Westermarck kirjoittaa pöytäkirjan tulosneuvotteluista, jonka osapuolet allekirjoittavat. Seuraava tulosneuvottelu on vuonna 2005.

Tulosraportoinnin osalta sovittiin, että Onnettomuustutkintakeskus toimittaa yleiselle osastolle 19.8.2005 mennessä *puolivuosikatsauksen* vuoden 2005 tulostavoitteiden toteutumisesta. Puolivuosikatsauksen raportoinnissa painopiste on keskeisten, tuloksellisuuteen vaikuttaneiden, toimintaympäristön ja toiminnan muutosten sekä tulostavoitteiden toteutumiseen liittyvien poikkeamien raportoinnissa.

Lisäksi Onnettomuustutkintakeskus toimittaa oikeusministeriölle 28.2.2006 mennessä talousarvioasetuksen 65 a §:n mukaisen *toimintakertomuksen*. Sovittiin, että uusimuotoisen toimintakertomuksen sisällystä ja aikatauluista järjestetään erillinen suunnittelukokous kevään 2005 aikana.

Oikeusministeriö antaa onnettomuustutkintakeskukselle 15.6.2006 mennessä talousarvioasetuksen 66 i §:n mukaisen perustellun *kannanoton* toimenpiteistä, joihin viraston toimintakertomus ja sen taloutta ja toimintaa koskevat valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukset antavat aiheita.

Allekirjoitukset

Tuomo Karppinen
Johtaja, Onnettomuustutkintakeskus

Simo Ojanen,
Osastopäällikön sijainen, OM

LIITTEET

1. Arvio Onnettomuustutkintakeskuksen määrärahoista vuonna 2005
2. Onnettomuustutkintakeskuksen strategiasuunnitelma

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHA JA HENKILÖSTÖ VUONNA 2005

2.12.2004/JP

	TP-2002	TP-2003	kum.tot. loka/03	kum.tot. loka/04	mu-%	TPE-2004	Tulossopimus 2004	Tulossop. toteu- tuminen	Tulossopimus 2005
Palkat	555 670	570 707	482 976	485 574	1 %	575 331	586 000	-10 669	590 000
Vuokrat	82 708	90 494	75 004	76 246	2 %	91 993	97 000	-5 007	94 000
Muut menot	141 631	131 246	105 907	135 301	28 %	172 777	151 000	21 777	181 000
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	780 009	792 447	663 887	697 121	5 %	840 101	834 000	6 101	865 000
MYÖNNETAAN UUTTA RAHAA						834 000			865 000
käytettävissä						837 952			865 000
vuodelle 2005 siirtyvä määräraha (+) / lisämäärärahatarve vuodelle 2004 (-)									
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (htv)						10,2	10,3	-0,1	10,3

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUKSEN STRATEGIASUUNNITELMA

Onnettomuustutkintakeskuksen strategiasuunnitelmassa käsitellään

1. lähivuosien toiminnan painopisteitä
2. ajateltua resurssikehystä ja
3. muuta erikoista yhteiskunnan muuttumisesta johtuvaa.

1. Toiminnan painopisteet

Lähivuosina toiminnan painopistealueena on ilmailu-, raideliikenne- ja vesiliikenneonnettomuuksien tutkinnan ohella muiden onnettomuuksien tutkinnan kehittäminen. Tutkittujen muiden onnettomuuksien määrä on viime vuosina selvästi kasvanut. Onnettomuustutkintakeskuksen kapasiteetin rajallisuuden vuoksi niistä voidaan ottaa tutkittavaksi vain suuronnettomuudet ja niiden vaaratilanteet, jonka vuoksi monia turvallisuuden parantamisen kannalta merkittäviä onnettomuuksia jää tutkimatta. Ko-koamalla samaan tutkintaan useita saman tyyppisiä vähäisempiäkin onnettomuuksia, kuten nyt on tehty mm. bussipalojen ja kuolemaan johtaneiden tulipalojen osalta, on mahdollista parantaa merkittävästi yleistä turvallisuutta.

Lähivuosina on tarkoitus kiinnittää enemmän huomiota myös eri liikennelajien saman tyyppisten onnettomuuksien yhteis- tai teematutkintoihin (safety study). Tällä tavalla voidaan tutkittavaksi ottaa myös vähemmän vakavia onnettomuuksia ja vaaratilanteita. Tutkinnassa on ilmennyt, että vakavia onnettomuuksia tai suuronnettomuuksia on edeltänyt moniakin samantyyppisiä vaaratilanteita tai onnettomuuksia, joissa kuitenkin on säästytty suurilta vahingoilta. Teematutkinnalla voidaan tätä asiaa selvittää ja yhdistää erillisten tutkintojen tuloksia. Siten saadaan turvallisuussuosituksille suurempi painoarvo. Vesiliikenneonnettomuuksiin liittyen on teematutkinta tehty radioliikenteen ongelmista ja tekeillä on selvitys kotimaan matkustajaliikenteessä tapahtuneista onnettomuuksista.

Onnettomuustutkinnan metodista valmiutta on tarkoitus kehittää. Pyrkimyksenä on jo olemassa olevien menetelmien pohjalta kehittää muutama Onnettomuustutkintakeskuksen tarpeisiin soveltuva menetelmä, kaavio tai ajattelumalli, joita voidaan systemaattisesti soveltaa kaikissa onnettomuustutkinnoissa. Tavoitteena on kehittää tutkinnan eksaktisuutta ja edistää onnettomuuksien syistä saatujen tietojen vertailukelpoisuutta. Samalla saadaan tutkijoiden työn tueksi kaavio tai menetelmä, joka koulutuksen jälkeen auttaa ottamaan tutkinnassa huomioon kaikki eri näkökulmat.

Onnettomuustutkintakeskuksen toiminnan tärkein tavoite on yleisen turvallisuuden parantaminen. Tehokkain väline tavoitteen saavuttamiseksi on tutkintaselostus, jonka vuoksi niiden laatua ja luettavuutta kehitetään. Tutkintaselostusten tavoitettavuutta pyritään edistämään mm. sähköisen tiedonvälityksen keinoin. Internetin käyttö on osoittautunut erittäin hyödylliseksi.

Onnettomuustutkinta nojaa käytännössä vahvan asiantuntijareservin käyttöön. Sen jatkuva täydentäminen ja kouluttaminen on toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tärkeää.

2. Resurssien kehittäminen

Yllä mainittujen muiden onnettomuuksien tutkinnan kehittämiseksi Onnettomuustutkintakeskus tarvitsee samanlaisen organisaation kuin eri liikennelajeilla on eli johtavan tutkijan ja erikoistutkijan. Onnettomuustutkintakeskuksen julkaisuista, internet-sivuista, tiedotteista ja tiedottamisesta huolehtimaan tarvitaan toimittaja.

Muiden onnettomuuksien tutkintaan palkattavan vakituisen henkilöstön käytön avulla on mahdollista vähentää yksittäisten tutkintojen kustannuksia. Ulkopuolisten tutkijoiden apua tarvitaan nykyistä vähemmän. Vakinaiset tutkijat voivat valmistella tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen käyttöä ja kilpailuttamista tarvittavien erikoistutkimusten varalta.

Onnettomuustutkintakeskuksen tiedottaminen on nykyisin vakinaisen henkilöstön sekä tutkintalautakunnan vastuulla. Järjestely ei ole hyvä, koska se erityisesti onnettomuuden tutkinnan alkuvaiheessa kuormittaa tutkijoita ja häiritsee varsinaista tutkintatyötä. Vakinaisen tiedottajan palkkaaminen poistaa tämän haitan ja mahdollistaa ammattimaisen yhteistyön sekä muiden virastojen tiedottajiin että median suuntaan.

Asiantuntijareservin ylläpito, joka käytännössä merkitsee uusien tutkijoiden koulutusta, edellyttää tarvittavien resurssien pysyttämistä Onnettomuustutkintakeskuksen käytössä.

Kansainvälisen yhteistyön laajeneminen ja tiivistyminen sekä tutkintaselostusten kääntäminen vaatii lisää taloudellisia resursseja. Käännöstyöt on pakko hoitaa ulkopuolisten kääntäjien avulla, mutta se aiheuttaa lisäkustannuksia.

3. Yhteiskunnan muutosten vaikutus

Hallinnon ja viranomaisten muuttuminen etenevässä määrin yhteiseurooppalaiseksi vaatii myös onnettomuustutkinnan kansainvälisen yhteistyön kehittämistä, jonka konkreettinen vaikutus näkyy tutkintaselostusten kääntämistarpeena. Euroopan unioniin on jo perustettu yhteiseurooppalaiset ilmailun, merenkulun ja raideliikenteen turvallisuusviranomaiset. Tulevaisuudessa viranomaisia koskevat turvallisuussuositukset osoitettaneen kansallisten viranomaisten sijasta niille yhteiseurooppalaisille viranomaisille, joille toimivalta asiassa siirtyy. Euroopan unioni on jo julkaissut ilmailun ja raideliikenteen onnettomuustutkintaa koskevat direktiivit. Merionnettomuuksien tutkintaa koskevan direktiivin valmistelu on alkamassa.

Yhteistyön ja kansainvälisen koordinoinnin lisääntyminen tulee muuttamaan jossain määrin tutkintatyön luonnetta, asettaa lisävaatimuksia tutkintaselostusten laadunvalvonnalle ja saattaa aiheuttaa vaatimuksen joko kaikkien tai tärkeimpien tutkintaselostusten kääntämisen englanniksi tai jollekin muulle vaaditulle kielelle. Kääntämistyö vaatii lisäresursseja.

Sähköinen tiedonvälitys kehittyy voimakkaasti lähivuosina mm. digitaalisen television myötä. Se otetaan huomioon Onnettomuustutkintakeskuksen tiedottamisessa ja tutkintaselostusten välittämisessä yleisön käytettäväksi.

Tietosuojalautakunta

TIETOSUOJALAUTAKUNNAN TULOSNEUVOTTELUASIAKIRJA

Aika	11.11.2004, klo 14.15-15.30
Paikka	Oikeusministeriö, Pieni Roobertinkatu 9, 3. kerros
Osallistujat	Oikeusministeriö: Osastopäällikkö Risto Jalli (pj) Neuvotteleva virkamies Olli Muttilainen Ylitarkastaja Ulla Westermarck (sihteeri) Tietosuojalautakunta: Tietosuojalautakunnan sihteeri, ylitarkastaja Leena Rantalankila

1 KATSAUS EDELLISEN VUODEN (V. 2003) TULOKSELLISUUTEEN

Aineiston pohjana käytetään tulosvuoden 2003 käsittelyä vuotta 2004 koskeneissa tulosneuvotteluissa.

Todettiin, että tietosuojalautakunnan toiminta vuonna 2004 meni hyvin.

Todettiin, että ei ole kehitystarpeita vuodelle 2005.

2 VIRASTON JOHDON KATSAUS

Viraston johdon arvio keskeisistä toimintaympäristömuutoksista ja niiden vaikutuksesta toimintaan ja tuloksellisuuteen lähivuosina.

Leena Rantalankila kertoi, että tietosuojalautakunta kokoontui harvoin. Vuonna 2004 käsiteltiin muun muassa pari laajaa runsaasti lisäselvittelyjä vaatinutta tapausta.

Todettiin, että tietosuojalautakunnan jäsenet hoitavat lautakunnan jäsenyyttä sivutoimisesti ja palkkioperusteella.

3 ARVIO KULUVAN VUODEN (V. 2004) TULOKSELLISUUDESTA

Viraston arvio viraston kuluvan vuoden tulostavoitteiden toteutumisesta. Painopiste poikkeamien raportoinnissa.

Leena Rantalankila teki selkoa tulostavoitteiden toteutumisesta vuonna 2004.

Vuoden 2004 tulostavoitteena on ollut tietosuojalautakunnan asioiden keskimääräisen käsittelyajan pitäminen alle 3 kuukaudessa ja lautakunnan päätösten korkean laadun säilyminen. Keskimääräinen käsittelyaika tulee olemaan vajaat 2,5 kuukautta (lukuun ottamatta yhtä tammikuussa ratkaistua asiaa, jonka käsittelyaika oli 8,5 kuukautta ja joka otettiin huomioon vuoden 2003 keskimääräisiä käsittelyaikoja laskettaessa). Lisäksi vuoden 2004 aikana tietosuojalautakunnalle on laadittu ruotsin- ja englanninkieliset kotisivut.

Tietosuojalautakunta oli laatinut tulostavoitteiden toteutumisesta muistion, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti tulostavoitteiden toteutumista. Muistio liitettiin pöytäkirjaan (Liite 2).

Merkittiin, että vuoden 2004 tulostavoitteet katsottiin saavutetuiksi.

4 TULOSTAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE (V. 2005)

4.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Edellä mainitun mukaisesti tietosuojalautakunnan käsittelemät tapaukset ovat usein hyvin laaja-alaisia, mikä luo haasteen sovituissa käsittelyajoissa pysymiselle. Sovittiin, että tavoite keskimääräiselle tapauksen käsittelyajalle vuonna 2005 on neljä (4) kuukautta.

Ylläpidetään korkea tapausten käsittelyn laadun taso.

4.2 Toiminnallinen tehokkuus

- Tavoitteet tuottavuudelle ja taloudellisuudelle sekä maksullisen toiminnan kannattavuus- tai kustannusvastaavuustavoitteet

4.3 Henkilöstö

Todettiin, että tietosuojalautakunnan jäsenet hoitavat lautakunnan jäsenyyttä sivutoimisesti ja palkkioperusteella.

Leena Rantalankila totesi, että yksi sovittu etätyöpäivä on tärkeä työn hyvinvoinnin kannalta.

5 TALOUDELLISET RESURSSIT

Todettiin, että tietosuojalautakunnan tavoitetoimintamenotaso on vuonna 2005 25 000 euroa.

Siirtomäärärahaa on 13 000 euroa. Uutta määrärahaa myönnetään 20 000 euroa. Käytettävissä oleva määräraha vuonna 2005 on 33 000 euroa.

6 TULOSRAPORTOINTI

Ulla Westermarck kirjoittaa pöytäkirjan tulosneuvotteluista, jonka osapuolet allekirjoittavat. Seuraava tulosneuvottelu on vuonna 2005.

Allekirjoitukset

Leena Rantalankila
Ylitarkastaja, Tietosuojalautakunta

Simo Ojanen
Osastopäällikön sijainen, OM

LIITTEET

1. Arvio tietosuojalautakunnan määrärahoista vuonna 2005
2. Tietosuojalautakunnan vuoden 2004 tulostavoitteiden toteutuminen

Tietosuojalautakunta
Tulosneuvottelu 2005
11.11.2004

Vuoden 2004 toiminta

Tietosuojalautakunta kokoontunee 7 kertaa vuonna 2004 (v. 2003 kokouksia oli 9).

Vireille on tullut 11.11.2004 mennessä 44 kirjattavaa asiaa (v. 2003 47 asiaa ja v. 2002 41 asiaa). Näistä asioista oli lautakunnan kokouksessa käsiteltäviä asioita 6 kpl (v. 2003 9 asiaa). Muista vireille tulleista asioista noin 40 % on muille viranomaisille (lähinnä tietosuojavaltuutetulle) siirrettäviä asioita (v. 2003 n. 30 %).

Vuonna 2004 lautakunta on myöntänyt 2 lupaa henkilötietojen käsittelyyn. Lupa on myönnetty luotolaitoksille asiakashäiriörekisterin ylläpitoa varten ja Alfred Berg Rahastoyhtiö Oy:lle väestötietojen käsittelyyn mm. rahasto-osuudenomistajien ja näiden taustalla olevien henkilöiden tunnistamiseksi.

Lautakunta on hylännyt tietosuojavaltuutetun hakemuksen, jolla tämä pyysi lautakuntaa kieltämään Satakunnan Markkinapörssi Oy:tä käsittelemästä Veropörssi-nimisessä painotuotteessa julkaistavia luonnollisia henkilöitä koskevia verotietoja ja kieltämään Satamedia Oy:tä luovuttamasta Satakunnan Markkinapörssiltä saamiaan verotietoja edelleen mm. tekstiviestipalveluun. Lautakunta hylkäsi myös Helsingin kaupungin terveystietokeskuksen hakemuksen saada kirjata potilaan väkivaltaisuutta koskeva tieto potilaskertomuksen riskitietoihin. Hakemus hylättiin tarpeettomana siltä osin kuin kysymys oli tiedon tallettamisesta potilasasiakirjoihin ja lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana siltä osin kuin tieto haluttiin tallettaa riskitietoihin.

Tietosuojalautakunnan sihteeri osallistui EU:n komissiota avustavan henkilötietodirektiivin art. 31 mukaisen hallintokomitean ja ns. like-minded valtioiden kokouksiin. Sihteeri osallistui myös komission kanssa käytäviin neuvotteluihin koskien henkilötietodirektiivin implementointia Suomessa. EU:n puitteissa lautakunnan sihteeri tulee vuonna 2004 osallistumaan lisäksi tietosuojaa koskevan puitepäättöksen valmisteluun kolmannessa pilarissa (poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa).

Tulostavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2004 tulostavoitteena on ollut tietosuojalautakunnan asioiden keskimääräisen käsittelyajan pitäminen alle 3 kuukaudessa ja lautakunnan päätösten korkean laadun säilyminen. Keskimääräistä käsittelyaika tulee olemaan vajaat 2½ kuukautta (lukuun ottamatta yhtä tammikuussa ratkaistua asiaa, jonka käsittelyaika oli 8½ kk, ja joka otettiin huomioon vuoden 2003 keskimääräisiä käsittelyaikoja laskettaessa).

Muut asiat

Vuoden 2004 aikana tietosuojalautakunnalle on laadittu ruotsin- ja englanninkieliset kotisivut.

Ehdotus vuoden 2004 tulostavoitteiksi

Käsiteltäviä asioiden vähäisyydestä johtuen yhdenkin asian vaatimat lukuisat välitoimenpiteet voivat pidentää huomattavasti keskimääräistä käsittelyaikaa. Tämän vuoksi esitetään, että vuoden 2004 tulostavoitteeksi vahvistetaan 4 kk ja palataan näin ennen vuotta 2001 voimassa olleeseen käytäntöön.

TIETOSUOJALAUTAKUNNAN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHA VUODELLE 2005

2.12.2004/JP

	TP-2002	TP-2003	kum.tot. loka/03	kum.tot. loka/04	mu-%	TPE-2004	Tulossopimus 2004	Tulossop. toteu- tuminen	TULOSSOPIMUS 2005
Palkat	10 177	16 339	8 818	8 968	2 %	16 615	18 000	-1 385	18 000
Muut menot	846	4 703	3 056	1 313	-57 %	1 489	7 000	-5 511	7 000
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	11 023	21 042	11 874	10 281	-13 %	18 104	25 000	-6 896	25 000
MYÖNNETAAN UUTTA RAHAA						25 000			20 000
käytettävissä						27 876			29 772
vuodelle 2005 siirtyvä määräraha (+) / lisämääräraahatarve vuodelle 2004 (-)									

Tietosuojavaltuutetun toimisto

UUOTTA 2005 KOSKEVA TULOSNEUVOTTELU

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Aika	16.11.2004, klo 14.30 –16.30
Paikka	Oikeusministeriö, Korkeavuorenkatu 37
Osallistujat	Oikeusministeriö: Apulaisosastopäällikkö Simo Ojanen (pj) Neuvotteleva virkamies Olli Mutttilainen (sihteeri) Johdon asiantuntija Jutta Petäjä Tietosuojavaltuutetun toimisto: Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio Toimistopäällikkö Maija Kleemola

1 KATSAUS EDELLISEN VUODEN (V. 2003) TULOKSELLISUUTEEN

Tietosuojavaltuutetun toimisto oli laatinut vuoden 2003 toiminnastaan arvion (liite 1). Todettiin, että vuoden 2003 toimintaa ei käsitellä, koska kyseisen vuoden toiminnasta ei ollut laadittu valtion talousarvioasetuksen mukaista tuloksellisuuden arviointia.

2 VIRASTON JOHDON KATSAUS

Tietosuojavaltuutetun toimisto oli laatinut katsauksen viraston toimintaympäristön muutoksista (liite 2). Merkittiin katsaus tiedoksi.

3 ARVIO KULUVAN VUODEN (V. 2004) TULOKSELLISUUDESTA

Tietosuojavaltuutetun toimisto oli laatinut yhteenvedon vuoden 2004 tuloksellisuudesta (liite 3).

Todettiin, että vireille tulleiden asioiden määrä oli lisääntynyt edellisvuodesta. Käsittelyaikatavoitteet eivät olleet myöskään täysin täyttyneet. Toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavien mittareiden toimivuutta seurataan. Maksullisen toiminnan tavoitteet oli ylitetty.

Merkittiin, että vuoden 2004 tulostavoitteet katsottiin saavutetuiksi. Yllä mainitut poikkeamat vuonna 2004 olivat olleet pieniä.

4 TULOSTAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE (V. 2005)

4.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Tietosuojavaltautetun toimisto oli laatinut muistion vuoden 2005 kehittämistarpeista (liite 4) sekä yhteenvedon palvelukyvyn ja laadun määrittelystä eri päätoiminta-alueilla (liite 5).

Todettiin, että tietoyhteiskuntaohjelma sisältyy toimiston laatimiin yleistavoitteisiin, joita täsmennetään kunkin toimintokonaisuuden osalta.

Pyritään saamaan mm. TARMO-järjestelmän avulla työaika mitattavaksi suoritteeksi toimenpiteille sekä asettaamaan myös selvät laatutavoitteet ja -mittarit niille.

4.2 Toiminnallinen tehokkuus

Ks. kohta 4.1. Maksulliselle toiminnalle tulee asettaa tehokkuus- / tuottavuustavoitteet.

4.3 Henkilöstö

Todettiin, että henkilöstön sairastavuuden määrään vaikutti erityisesti muutama pitkä sairasloma, muuten se on tavanomaista tasoa. Eläkkelle siirtyminen alkaa muutaman virkamiehen osalta lähivuosina. Henkilöstöön tarvittaisiin pysyvästi lisää erityisesti IT-osaamista. Tukihenkilöiden ja asiantuntijoiden oikeaa määrää tulisi suunnitella ennen poistuman kasvua esimerkiksi henkilöstösuunnitelman avulla.

5 TALOUDELLISET RESURSSIT

Tietosuojavaltautetun toimiston *tavoitetoimintamenotaso* vuodelle 2005 on *1.350.000 euroa*.

Virastolle myönnetään vuoden 2005 toimintamenomäärärahaa 1.300.000 euroa ja lisäksi virastolla on käytettävissään vuodelta 2004 siirtyneet määrärahat.

Viraston *enimmäishenkilötyövuosimäärä* vuonna 2005 on 21,0.

6 TULOSRAPORTOINTI

Olli Muttilainen laatii pöytäkirjan tulosneuvotteluista, jonka osapuolet allekirjoittavat. Seuraava tulosneuvottelu on vuonna 2005.

Tulosraportoinnin osalta sovittiin, että Tietosuojavaltautetun toimisto toimittaa yleiselle osastolle 19.8.2005 mennessä *puolivuosisikatsauksen* vuoden 2005 tulostavoitteiden toteutumisesta. Puolivuosisikatsauksen raportoinnissa painopiste on keskeisten, tuloksellisuuteen vaikuttaneiden, toimintaympäristön ja toiminnan muutosten sekä tulostavoitteiden toteutumiseen liittyvien poikkeamien raportoinnissa.

Lisäksi Tietosuojavaltuutetun toimisto toimittaa oikeusministeriölle 28.2.2006 mennessä talousarvioasetuksen 65 a §:n mukaisen *toimintakertomuksen*. Sovittiin, että uusimuotoisen toimintakertomuksen sisällöstä ja aikatauluista järjestetään erillinen suunnittelukokous kevään 2005 aikana.

Oikeusministeriö antaa Tietosuojavaltuutetun toimistolle 15.6.2006 mennessä talousarvioasetuksen 66 i §:n mukaisen perustellun *kannanoton* toimenpiteistä, joihin viraston toimintakertomus ja sen taloutta ja toimintaa koskevat valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukset antavat aiheutta.

Simo Ojanen
Apulaisosastopäällikkö

Reijo Aarnio
Tietosuojavaltuutettu

LIITTEET

3. Katsaus vuoden 2003 tuloksellisuuteen
4. Arvio vuoden 2004 tuloksellisuudesta ja liite
5. Toimintaympäristön muutokset
6. Kehittämistarpeet vuoden 2005 tavoitteita asetettaessa
7. Palvelukyky ja laatu päätoiminta-alueilla
8. Yhteenveto vuoden 2005 toimintamenomäärärahoista

KATSAUS VUODEN 2003 TULOKSELLISUUTEEN

MIKÄ MENI HYVIN

Ennaltaehkäisevä työ toteutui pääosin suunnitelmien mukaan. Vaikuttavuudeltaan merkityksellinen yhteistyö eri sidosryhmien kanssa tehostui entisestään ja siinä korostui aikaisempaa enemmän yhteistyö valtakunnallisten toimijoiden kanssa. *Viranomaispalvelujen* osalta lausunnot lainsäädäntöhankkeista ja muu yhteistyö voitiin toteuttaa asetetuissa määräaajoissa. Samoin yhteistyö käytäntötyössä jatkui entisessä laajuudessa.

Vireilletulleet yksittäisasiat voitiin hoitaa pääasiallisesti asetettujen tavoitteiden mukaan.

Sisäisen toiminnan kehittämiseksi käynnistettiin ja pääosin vietiin loppuun toimintasuunnitelman ja erillisen konsulttityön ("Toimiston menestymisen edellytykset") pohjalta kaksi sisäisen toiminnan kehittämisprojektia.

Maksullinen koulutustoiminta käynnistyi suunnitelmien mukaan. Tuloja kertyi jonkin verran suunniteltua enemmän (tavoite 10.000 euroa).

Kehittämiskohteet

Kansalaisten tietoisuudessa tietosuojasioista sekä rekisterinpitäjien osaamisessa on merkittäviä puutteita. Toimiston mahdollisuudet tuottaa ja jakaa esimerkiksi riittävästi tiedotus- ja ohjausaineistoa sekä edistää tällä tavoin tietosuoja-asiaa ovat resurssien vähäisyydestä sekä erityisesti asian laaja-alaisuudesta johtuen vähäiset. Tarvitaan uusia ja aikaisempaa tehokkaampia keinoja ja resursseja. Tärkeää on saada valtakunnan toimijat, eri hallinnonalat sekä yksityisen sektorin toimialat ja järjestöt sekä opetuksesta vastaavat sisällyttämään tietosuoja-asiat osaksi omaa toimintaansa, sen kehittämistä ja ohjausta sekä toimintaa liittyvää tiedottamista. Kansalaisten tietoisuuden lisäämisellä varmistetaan osaltaan myös valvontajärjestelmän toimivuutta. Valvontatoiminnan uskottavuuden kannalta myös tarkastustoimintaan tulisi voida panostaa enemmän. Erityisesti kansalaisten vireille saattamat tarkastusoikeus-, ja virheen oikaisuasiat ja muut toimenpidepyynnöt tulisi kaikilta osin kyetä hoitamaan lyhyemmässä ajassa. Toisaalta kansalaisten tietoisuuden lisääntyminen lisännee kanteluita ja muita tiedusteluja.

3 ARVIO KULUVAN VUODEN 2004 TULOKSELLISUUDESTA

Vuoden 2004 tehtävien pääpaino on ollut edelleen ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Toiminnan keskeisinä tavoitteina on 1) *tietosuojan integrointi* osaksi tietoyhteiskunnan kehitystä ja toimintaa valtakunnallisesti, kaikilla hallinnonaloilla ja toimialoilla sekä opetuksessa sekä myös lainsäädännön valmistelussa, 2) rekisterinpitäjän ja rekisteröityjen *tietosuojaosaamisen edistäminen*

3) *luottamuksen lisääminen* tietoyhteiskunnan palveluihin, johon sisältyy *avoimuuden toteuttaminen henkilö tietojen käsittelyssä.*

Tietosuojan tulisi kuulua itsestään selvästi kansalaisten asiointitilanteisiin.

Vuoden 2004 loppupuolella tuli voimaan kaksi keskeistä tietosuojaan vaikuttavaa lakia, jotka lisäsivät tietosuojavaltuutetun toimiston tehtäviä ko. lakien ohjaus- ja valvontatehtävissä.

- sähköisen viestinnän tietosuoja laki tuli voimaan 1.9.2004

- laki yksityisyyden suojasta työelämässä tuli voimaan 1.10.2004

Merkittäviä poikkeamia vuodelle 2004 asetettuihin tavoitteisiin ja toimintasuunnitelmaan nähdessä ei ole:

Ennaltaehkäisevän toiminnan alueilla asetetut tavoitteet saavutettu/saavutetaan pääosin.

Yksittäisasioiden käsittelymäärät (ilman ilmoitusasioita) kasvavat edelliseen vuoteen nähden noin 6, 7 %:lla (Ilmoitusasiat mukaan lukien käsittelymäärät - 8 %). Ilmoitusasioiden käsittelymäärät olivat henkilötietolain voimaantulosta johtuen poikkeukselliset vuosina 2002 ja 2003)

Käsittelyaikataavoitteet jäivät jonkin verran asetetuista tavoitteista , johtuen osin asiamäärien (ilmoitusasiat poisluettuna) ennakoitua suuremmasta kasvusta (+ 16,6 %) sekä siitä, että erityisesti vanhoja asioita on pyritty käsittelemään urakalla.

Tarkastustoiminta on toteutunut kokonaisuutena suunnitellulla tasolla, mutta tarkastukset ovat olleet pääosin ns. etätarkastuksia, varsinaisten tarkastusten määrän jäädessä suhteessa aikaisempaa alemmalle tasolle. Lisäksi on toteutettu pohjoismaisia tarkastusprojekteja, sekä kansallinen Schengen tarkastus.

Kansainvälinen toiminta on toteutunut suunnitellulla tavalla sekä kansainvälisen että kansallisen yhteistyön osalta. Tietosuojavaltuutetun rooli eri kansainvälisissä kokouksissa on ollut entistä aktiivisempi.

Sisäisen toiminnan kehittämishankkeet ovat edenneet kehittämisryhmien ehdotusten ja konsulttityön tulokset soveltuvin osin huomioon ottaen.

Henkilöstön osaamisen tasoa on erityisesti uuden atk-erityisasiantuntijan palkkaamisen myötä voitu tehostaa teknologiaosaamisen osalta..

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevia mittareita otettiin vuonna 2004 käyttöön konsulttityön ehdotusten mukaisesti

- oikeudenloukkauksiin liittyvien yhteydenottojen määrää arvioidaan suhteessa tiedustelu- ja ohjauspyyntöihin. Tavoitteena oli oikeudenloukkauksia koskevien yhteydenottojen määrän suhteellinen väheneminen. Oikeudenloukkauksia koskevien asioiden suhteelliseksi määräksi vuonna 2004 arvioidaan 33 % . Vuoteen 2003 verrattuna suhteellinen määrä vastoin tavoitteita jonkin verran lisääntyi.
- toimiston oma-aloitteisten vireillepanojen määrää arvioidaan suhteessa ohjaus- ja toimenpiteiden määrään. Tavoitteena on oma-aloitteisten asioiden määrän lisääntyminen. Oma-aloitteisten vireillepanojen suhteelliseksi määräksi vuonna 2004 arvioidaan 18 %, jossa olisi tavoitteiden mukaan lisäystä vuoteen 2003 nähden 13 % .

Toimisto osallistui myös tilastokeskuksen tekemään selvitykseen, jonka osana oli tietosuojam tilan arviointi

Vuonna 2004 julkistetun Eurobarometrin mukaan tietosuojan taso suhteessa muihin Euroopan Unionin maihin oli hyvä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

- 1) palvelujen tuotantoketjujen rakenne muuttuu
- 2) hallinnon rakenteiden muuttuminen
- 3) viranomaisten yhteistyön kehittämistarve
- 4) yhteiskunnan juridisoituminen
- 5) teknologian käytön lisääntyminen
- 6) informaation käsittelyyn liittyvä osaamisvaje helpottaa vain hitaasti
- 7) (ulkoiset) uhat ja terrorismi
- 8) EU:n laajentuminen
- 9) markkinoiden globalisoituminen
- 10) kustannustehokkuuden vaatimus
- 11) tietoisuuden lisääntyminen
- 12) markkinoinnin kohdentaminen ja uusi teknologia

KEHITTÄMISTARPEET VUODEN 2005 TAVOITTEITA ASETETTAESSA.

Tietosuojaan integrointitavoite, rekisteröityjen ja rekisterinpitäjien osaamisen lisääminen, luottamukseen lisääminen tietoyhteiskunnan palveluihin, tietosuojaopetuksen sekä kouluttajien määrän ja osaamisen lisääminen ovat tavoitteita, jotka edellyttävät kaikkien tietoyhteiskuntahankkeissa mukana olevien toimijoiden ja hankkeita toteuttavien sitoutumusta näihin tavoitteisiin . Vaikka mainitut asiat ja kehittämistavoitteet on huomioitu muun muassa tietoyhteiskuntaohjelman puitteissa, sekä useiden hallinnonalojen ja valtakunnallisten toimijoiden sekä myös järjestöjen toiminnassa, tarvitaan erityisiä toimenpiteitä asian edistämiseksi. Osaltaan tämä johtuu siitä, ettei valtakunnan ja muilla em. toimijoillakaan ole aina riittävästi ja oikeaa tietoa tavoitteen vaatimista toimenpiteistä ja keinoista. Tietoturvan lisäksi tietosuoja vaatimusten huomioon ottamisella sähköisessä ja verkkoasioinnissa ja niiden suunnittelussa on kokonaan toinen merkitys kuin toimittaessa aikaisemmissa toimintaympäristöissä. Tarvittaisiin merkittävää panostusta erityisesti tietosuojaopetuksen ja -koulutuksen aikaansaamiseksi, sekä tietosuoja-opetuksen sisällyttämiseksi lähes kaikkiin ja kaikentasoisiin opetusohjelmiin.

Tietosuojavaltuutetun toimiston työssä tulisi voida keskittyä erityisesti kouluttajahenkilöstön kouluttamiseen ja tätä koskevan ohjausaineiston tuottamiseen ja siitä tiedottamiseen . Tarvittaisiin muiden toimenpiteiden lisäksi myös erillinen tietosuojakoulutusohjelma ja koulutusorganisaatio. Jokaiselle rekisterinpitäjäorganisaatiolle tulisi nimetä oma tietosuojaryhmä ja tietosuojavastaava. Erityisesti kuntien tulisi huomioida tietosuoja vaatimukset kehittämistyössään siten, että se kuuluisi osan kaikkien kunnalliseen toimintaan. Erilaisten kehittämiskeskusten toiminnassa tulisi painottua selvemmin myös tietosuoja-asioiden ja yksityisyyttä edistävien tekniikoiden kehittämistyöhön. Kun tietosuojavaltuutetun toimiston henkilöstön määrä on vain parisenkymmentä, esimerkiksi monisatapäisten kehittämis- ja tutkimuskeskusten työpanoksesta tulisi enenevä osa voida irrottaa myös tietosujakysymysten huomioimiseen kehittämistyössä ja /tai niiden osana. Tällä hetkellä asia on huomioitu asianmukaisesti vain joissakin tutkimuslaitoksissa. Keskeistä on tutkimuslaitostenkin osalta osaamisen edistäminen ja hankkeiden koordinointi.

Toimiston vuoden 2005 tavoitteena on erityisesti edellä mainittujen tavoitteiden edistäminen ja aikaansaaminen yleisesti ennaltaehkäisevässä työssä: ohjaus-, koulutus ja sidosryhmäyhteistyössä, sekä tiedotus - ja käytännesääntötyössä.

Valvontatoiminnan uskottavuus edellyttäisi mahdollisuuksia tehokkaampaan tarkastustoimintaan sekä kansalaisilta vireille tulleiden asioiden nopeampaan käsittelyyn, mutta toimiston resurssien vähyisyys ei siihen riitä. Jokaiselle hallinnonalalle tulisi määritellä asiaa koskevat vastuut, jota koordinoisi tietosuojavaltuutetun toimisto.

Sisäisen toiminnan menettelyjä, henkilöstön osaamista ja hyvinvointia on tarpeen edelleen kehittää. Kansalaisten oikeusturvapalvelujen kehittämiseen on tarpeen kiinnittää huomiota..

Kansainväliseen toimintaan ja kansainvälisen kehityksen ja yleensä tietosuojaan kehityksen seurantatyöhön ei ole ollut riittävästi resursseja. Tätäkin toimintaa tulisi voida kehittää.

PALVELUKYKY JA LAATU

YLEISOHJAUS JA SIDOSRYHMÄPALVELUT

PALVELUKYKY	LAATU
1) SUJUVA RATKAISUTOIMINTA	- KÄSITTELYAIKA - OSAAMISTASON LISÄÄMINEN - LISÄARVOA TUOTTAVA OHJAUS
2) OHJAUS- JA NEUVONTAPALVELUT - OHJAUSMATERIAALIN TARPEELLISUUS JA RIITTÄVYYS - NEUVOTTELUTOIMINTA	- AJANKOHTAISUUS - ”TARPEELLISUUS” (eniten kysytyt) - KIELI - SAATAVUUS (kotisiv. / painettuna) - PUHELINNEUVONNAN ASIAL LISUUS - PUHELINNEUVONTA JONOTTAMATTA - ASIAKASPALAUTTEEN HUOMIOINTI - NEUVONNAN YHDENMUKAISUUS - ENNAKOLLINEN VAIKUTTAVUUS
3) PALVELUJEN SAATAVUUS	- VIREILLEPANON HELPPOUS - ”KANAVARIIPPUMATTOMASTI” * E-ASIOINTI * MANUAALINEN ASIOINTI
4) RATKAISUJEN SISÄLLÖN LAATU	- OIKEELLISUUS - LAINTULKINNAN YHDENMUKAISUUS - YMMÄRRETTÄVYYS
5) TYK – LUOTTAMUKSEN LISÄÄMINEN	- ERILAISET BAROMETRIT - TOIMENPITEIDEN ENNAKOLLINEN KOHDENTAMINEN
7) KOULUTUS- JA KONSULTOINTIPALVELUT	- PALAUTEMÄÄRÄT - TUOTOT
8) VALVONTAPALVELUT	- MÄÄRÄ - VAIKUTTAVUUS - OHJAAVUUS

PALVELUKYKY JA LAATU**OIKEUSTURVAPALVELUT**

PALVELUKYKY	LAATU
1) SUJUVA RATKAISUTOIMINTA	→ TARK. & VIRH.OIK.ASIAT → TOIMENPIDEPYYNNÖT - E-ARKISTON KÄYTTÖ - ASIAKASPALAUTE
2) NEUVONTAPALVELUT - PUHELINNEUVONTA - OHJAUSMATERIAALIN RIITTÄVYYS JA SAATAVUUS	- AJANKOHTAISUUS - ”TARPEELLISUUS” (eniten kysytyt) - KIELI - SAATAVUUS (kotisiv. / painettuna) - PUHELINNEUVONNAN ASIAL LISUUS - PUHELINNEUVONTA JONOTTAMATTA - ASIAKASPALAUTTEEN HUOMIOINTI - NEUVONNAN YHDENMUKAISUUS
3) PALVELUN SAATAVUUS	- VIREILLEPANON HELPPOUS - ”KANAVARIIPPUMATTOMASTI” * E-ASIOINTI * MANUAALINEN ASIOINTI
4) RATKAISUJEN SISÄLLÖN LAATU	- OIKEELLISUUS - LAINTULKINNAN YHDENMUKAISUUS - YMMÄRRETTÄVYYS
5) ASIOIDEN LUOKITTELU = OIKEA KEINO ASIAKKAAN TARPEISIIN	- PALVELUN TEHOKKUUS JA TARKOITUKSEN MUKAISUUS - TSV:N TOIMIVALLAN HUOMIOINTI - SYYTTÄJÄLLE, LTK:AAN MENEVÄT ASIAT - OHJEIDEN MUKAINEN ESITTELIJÖIDEN REAGOINTI
6) TYK / TIETOYHTEISKUNTAOHJELMA	- INTEGROITUMINEN JAOSTOJEN TYÖHÖN

PALVELUKYKY JA LAATU

VIRANOMAISPALVELUT

PALVELUKYKY	LAATU
1) LAKISÄÄTEISET ASiantuntijapalvelut - LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA HALLINNOL- LISIA UUDISTUKSIA KOSKEVAT LAUSUNNOT - LAUSUNNOT TUOMIOISTUIMILLE JA SYYTTÄJILLE	- KAIKKI PYYDETYT LAUSUNNOT MÄÄRÄAJASSA - LAUSUNTOJEN LISÄARVO *
2) ORGANISOIDUT ASiantuntija- palvelut - NEUVOTTELUT, TYÖRYHMÄT YMS.	- TYÖMENETELMÄT - NEUVOTTELUTAITO - PALVELUALTTIUS - OLENNAISEN TUNNISTAMINEN *
3) OMA-ALOITTEISET ASiantuntija- palvelut	- ENNAKOINTI - ONGELMIEN TUNNISTAMINEN - POSITIIVINEN REAGINTI *
4) TYK-OHJELMA – LUOTTAMUKSELLISUUS	- JAOSTOJEN TYÖHÖN INTEGROITUMINEN - LAINSÄÄDÄNTÖ *

*** LISÄARVON TUOTTAMINEN**

LISÄARVO ON:

- SÄÄNTELYVAATIMUKSET
- TIETOVIRRAT
- PALVELU- JA MUUT PROSESSIKUVAUKSET
- TEKNOLOGIA

PALVELUKYKY JA LAATU**KV-PALVELUT**

PALVELUKYKY	LAATU
1) LAKISÄÄTEISET TEHTÄVÄT 1a Työryhmät Valvontaelimet 1b Virka-apuasiat	- OSALLISTUMINEN - ÄÄNESTYKSET YM. VAIKUTTAMINEN - EI-PASSIIVISUUS / LAIMINLYÖNNIT - OIKEUSTURVA
2) BILATERAAISET ASIAT	- PROJEKTIT - BENCHMARKING
3) KANSALLISET TOIMIJAT	- AKTIIVINEN TIEDOTUS
4) POHJOISMAAT	- YHT.TOIMINNAN TIIVISTÄMINEN - PARHAAT KÄYTÄNNÖT
5) KV-TIETOPALVELU	- VASTAUSAKTIIVISUUS
6) TYK-TIETOYHTEISKUNTAOHJELMA	- KV- TIETOSUOJA-ASIOIDEN HUOMIOINTI JA TIEDOTTAMINEN TYK-OHJELMAAN
7) KV-VALVONTAPALVELUT	- EUROPOL - SCHENGEN YMS. OIKEUSTURVA-ASIAT

PALVELUKYKY JA LAATU**VIESTINTÄPALVELUT**

PALVELUKYKY	LAATU
1) KOHDERYHMITÄIN eli VIESTINTÄ KULLEKIN KOHDERYHMÄLLE - ajankohtaisuus - monikanavaisuus - objektiivisuus - TYK-ohjelma → luottamuksen lisääminen	

PALVELUKYKY JA LAATU**HENKILÖSTÖPALVELUT**

PALVELUKYKY	LAATU
1) TYKY-PALVELUT	- POISSAOLOT- TYÖTURVALLISUUS- VIIHTYVYYS- VIESTINTÄ
2) KOULUTUSPALVELUT	- OSAAMINEN
3) HALLINNOLLISET HENKILÖSTÖPALVELUT	- REKRYTOINTI- HESTRA

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHA JA HENKILÖSTÖ VUONNA 2005

2.12.2004/JP

	TP-2002	TP-2003	kum.tot. loka/03	kum.tot. loka/04	mu-%	TPE-2004	Tulossopimus 2004	Tulossop. toteu- tuminen	TULOSSOPIMUS 2005
Palkat	905 703	939 416	788 413	831 978	6 %	996 411	1 015 000	-18 589	1 065 000
Vuokrat	103 369	104 985	86 418	85 528	-1 %	103 904	107 000	-3 096	106 000
Muut menot	167 676	153 660	126 292	104 177	-18 %	170 482	178 000	-7 518	189 000
Nettoutettavat tulot	-2	-79 244	-72 530	-10 219	-86 %	-18 918	-10 000	-8 918	-10 000
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	1 176 746	1 118 817	928 593	1 011 464	9 %	1 251 879	1 290 000	-38 121	1 350 000
MYÖNNETAAN UUTTA RAHAA						780 000			1 300 000
käytettävissä						1 350 800			1 398 922
vuodelle 2005 siirtyvä määräraha (+)/lisämäärärahatarve (-) vuodelle 2004									
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (htv)						19,9	21	-1,1	21

Oikeusrekisterikeskus

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN TULOSNEUVOTTELUT VUODELLE 2005

Aika: 1.12.2004 klo 9.30

Paikka: oikeusministeriö

Osallistujat:	Ritva-Liisa Raatikainen	ORK
	Leena Silvennoinen	ORK
	Marjatta Syväterä	ORK
	Riitta Talla	ORK
	Esko Sorvali	OM
	Kaija Hilpinen	OM

1 Katsaus vuoden 2003 tuloksellisuuteen

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävät lisääntyivät mm. sen johdosta, että laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä tuli voimaan 1.1.2003. Rikostaustaotteita annettiin noin 63 400 kpl, mikä määrä oli yli kolminkertainen arvioituun 20 000:een verrattuna. Työmäärää lisäsi myös rikosvahinkolain mukaisten valtion takautumisoikeuteen perustuvien saamisten perinnän siirtyminen valtiokonttorilta uuden sakkolain voimaan tullessa lokakuussa 2002, jolloin valtiokonttorilta siirtyi oikeusrekisterikeskukselle noin 18 000 käsittelemättömän asian ruuhka. Rikosvahinkokorvausasioita käsiteltiin noin 11 700, ja niiden määrä nelinkertaistui vuoteen 2002 verrattuna.

Myös täytäntöönpantavaksi saapuneiden rangaistusmääräysten (278 000) ja rikesakkojen (101 000) määrä kasvoi vuonna 2003. Tuomioistuimista saapui täytäntöönpantavaksi sakko-, korvaus- ja omaisuudenmenetysasioita yhteensä 82 000 ja muuntorangaistuksia tuomittiin 18700.

Painotetulla työmäärällä mitattuna oikeusrekisterikeskuksen perustoiminnan työmäärä kasvoi noin 10 % edelliseen vuoteen verrattuna. Huomattava osa ORK:n henkilöstön työpanoksesta käytettiin uuden perintäjärjestelmän (Rajsa) kehittämiseen.

2 Arvio vuoden 2004 tuloksellisuudesta

Vuonna 2004 ORK:ssa on keskitytty uuden täytäntöönpanojärjestelmän, RAJSAn toteuttamiseen ja käyttöönottoon, mikä tapahtui 14.6.2004. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla järjestelmää testattiin hankkeessa ja tiimeissä valmistauduttiin konversioon vanhaa perintää siivoamalla. RAJSA:n konversio onnistui täydellisesti. Erilaisia selvityspyyntöjä tuli tiimien selvitettäväksi kuitenkin enemmän kuin osattiin odottaa. Näitä konversion aiheuttamia selvityspyyntöruuhkia lähdettiin tiimeissä selvittämään kesälomien jälkeen. Selvittämistyö jatkuu edelleen, osin ylitöinä.

Lisäksi ORK:n toimintayksiköt on organisoitu uudelleen ja huhtikuussa otettiin käyttöön uusi toimintamalli, jota RAJSA on suunniteltu tukemaan. Näkyvin uudistus oli asiakas-

palveluyksikön perustaminen. Asiakaspalveluyksikössä hoidetaan yksityishenkilöiden asiakaspalvelu koski yhteydenotto sitten rekistereitä tai täytäntöönpanoa. Muutoin viraston tehtävät on ryhmitelty tiimeille toimintaprosessien mukaisiksi kokonaisuuksiksi. Viranomaisten yhteydenottoihin vastataan asianomaisissa tiimeissä.

Tavoitteeksi asetettu Valtiokonttorilta siirtynyt käsittelemättömien rikosvahinkoasioiden ruuhka saatiin syksyllä puretuksi. Se, että rikosvahinkoasiat ovat nyt ajan tasalla, parantaa perintätulosta ja ennen kaikkea maksuvelvollisten oikeusturvaa..

ORK:n perustehtäviin liittyvä työmäärä on pysynyt vuoden 2003 tasolla, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee.

	2 002 kpl	2 003 kpl	Arvio 2004 kpl	Arvio 2005 kpl
Rekisteriasiat				
- rekisteröidyt asiat yhteensä	226 938	241 580	258 000	258 000
- saapuneet uudet rekisteröintiasiat	16 296	17 109	18 000	18 000
- luovutetut otteet	2 004	1 910	2 000	2 000
- maksulliset otteet	1 300	1 146	1 200	1 200
Rikosrekisteri				
- rekisteröidyt henkilöt	88 463	90 349	90 000	90 000
- luovutetut otteet	314 792	329 359	350 000	350 000
- luovutetut muut tiedot	120 488	112 642	106 000	106 000
- otteet viisumia/työlupaa varten	5 059	4 956	5 400	5 400
- lasten kanssa työskent. otteet	0	63 428	60 000	60 000
Perintäasiat				
* tuomiolauselman-asiat	81 791	81 672	85 500	85 500
* rangaistusmääräysasiat	235 198	277 769	254 000	254 000
* rikesakot	98 121	101 140	107 500	107 500
* rikosvahinkokorvaukset	2 765	11 677	10 500	5 000
* ylikuormamaksut	3 273	2 947	3 300	3 300
- saapuneet päätökset yhteensä	421 148	475 205	460 800	455 300
- lähetetyt maksukehotukset	189 639	208 234	220 000	220 000
- tehdyt ulosottohakemukset	255 718	264 148	-	-
- kuulutetut sakot ja saamiset (henkilöitä)	46 960	58 779	60 000	60 000
- liikenne- ja tullirikosilmoitukset	229 244	253 795	240 000	240 000
Muunnot				
- saapuneet päätökset	19 151	18 711	18 000	18 000
- lähetetyt ilmoitukset	17 203	16 153	17 000	17 000
- täytäntöönpanokirjat	18 319	17 668	9 000	18 000
- kuulutetut	6 650	6 745	3 000	7 000

3 Katsaus lähivuosien näkymiin

Vuoden 2005 alusta lukien ORK saanee rikesakot poliisilta sähköisesti täytäntöönpantaviksi. Rikesakkojen osalta tallennustyö on siis päättymässä. Tavoitteena on ollut säästää kahden henkilön työpanos rikesakkojen tallennuksesta. Toistaiseksi on vaikea sanoa, kuinka jouhevasti asiat alussa poliisilta siirtyvät. Alkuvaiheessa työ todennäköisesti vain muuttaa muotoaan niin, että tallennuksen sijasta tarkastetaan virhelistoja.

Nykyarvioiden mukaan ORK saa syyttäjiltä rangaistusvaatimukset täytäntöönpantaviksi sähköisessä muodossa vuoden 2005 viimeisellä neljänneksellä, todennäköisesti kuitenkin vasta vuoden 2006 alusta. Tallentamattomien rangaistusmääräysten jono on tällä hetkellä lähes 60 000 kpl.

Vuodenvaihteessa on muunto- ja ulosottotiimin järjestettävä jatkuva puhelinpäivystys vankiloille rangaistustaan suorittamaan passitettujen muuntovankien mahdollisten muiden muutorangaistusten tarkastamista varten

Ulosoton uusi tietojärjestelmä aiheuttaa huomattavan määrän lisätyötä täytäntöönpanotehtäviä hoitaville tiimeille ja asiakaspalvelulle.

Kaupanvahvistajarekisterin tietosisältöä ja käyttökelpoisuutta ollaan parantamassa, mikä lisää rekisterien ylläpitotehtäviä.

Eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä oleva EU:n neuvoston päätös rikosrekisteritietojen vaihtamisesta asettaa tietojen luovutukselle määräajat.

4 Resurssit vuodelle 2005

ORK:n toimintamenot vuonna 2005 ovat 2 750 000 euroa, jotka rahoitetaan momentilta 25.01.22. Määrärahaan sisältyvät myös ORK:n tietohallintomenot kehittämismenoja lukuunottamatta. Nettoutettavien tulojen määräksi arvioidaan 330 000 euroa.

ORK:n henkilöstön enimmäismäärä vuonna 2005 on 53 htv.

RAJSA-järjestelmän korjaamisesta ja täydentämisestä aiheutuvat lisämenot ja muu atk-järjestelmien kehittämistyö yhteismäärältään 300 000 euroa rahoitetaan momentin 25.10.23.

5 Tulostavoitteet vuodelle 2005

Toiminnan yleistavoitteena on, että perintä- ja rekisteröintitehtävät sekä tietojen luovutus hoidetaan nopeasti ja oikeusturvanäkökohdat huomioon ottaen.

Painotettu työ määrä on 38 583 suoriteyksikköä.

Taloudellisuus	71 euroa/suoriteyksikkö
Tuottavuus	728 suoriteyksikköä/htv

6 Henkilöstö

ORK:n henkilöstön jaksamisen kannalta viime vuodet muutoksineen ovat olleet raskaita. Työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Tulos- ja kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa.

7 Seuranta

Oikeusrekisterikeskus seuraa tulostavoitteiden toteutumista ja myönnetyn määrärahan riittävyyttä ja raportoi niistä ministeriölle erikseen annettavien ohjeiden mukaan.

Esko Sorvali

Ritva-Liisa Raatikainen

*Kriminaalipolitiikan instituutti
(HEUNI)*

OIKEUSMINISTERIÖ

Kriminaalipoliittinen osasto

PÖYTÄKIRJA

9.12.2004

Kriminaalipoliitiikan instituutin (HEUNI) tulosneuvottelu

Aika 24.11.2004 klo 8.30 – 10.00

Paikka Kriminaalipoliittisen osaston 4. kerroksen kokoushuone, Mannerheimintie 4

Osallistujat Kriminaalipoliittinen osasto: Esa Vesterbacka ja Jouko Laitinen (sihteeri)
HEUNI: Kauko Aromaa ja Seppo Leppä

1. Vuoden 2004 toimintasuunnitelman toteutuminen ja suunnitelma vuodelle 2005

Käsittelyn pohjana oli etukäteen jaettu HEUNI:n muistio 17.11.2004 (Liite)

Todettiin, että **YK:n kriminaalipoliittisen komission päätöksiin ja kriminaalipoliittiseen ohjelmaan perustuviin** hankkeisiin vuonna 2004 käytettävä aika on instituutin arvion mukaan 25 henkilötyökuukautta. Eniten työtä vaativia hankkeita koskevat tavoitteet vuodelle 2005 ovat seuraavat:

- Väkivallan naisuhrit tutkimuksessa luodaan maakohtaisista tiedoista tietokanta ja käynnistetään tutkimustiedon vertaileva analyysi. Alustavia tuloksia esitellään YK:n kriminaalipoliittisen maailmankongressin yhteydessä huhtikuussa.
- Käynnistetään 8. YK:n kriminaalipoliittisen surveyn vastausten läpikäynti ja tehdään päätökset jatkotyön toteuttamisesta.
- YK:n standardien ja normien täytäntöönpanoa koskevan tiedonsaannin parantamiseen liittyvää selvitystyötä jatketaan.
- Instituutin edustajat osallistuvat täysipainoisesti YK:n kriminaalipoliittisen komission työssessioihin sekä YK:n 11. kriminaalipoliittisen maailmankongressiin ja siihen liittyviin workshopeihin yms. tilaisuuksiin.

Alueellisesti tai muutoin ajankohtaisiin hankkeisiin vuonna 2004 käytettävä aika on arviolta 14 henkilötyökuukautta. Muihin kriminaalipoliittisiin asiantuntija- yms. tehtäviin käytettävä työaika vuonna 2004 on vastaavasti 6,5 kuukautta.

Avustaviin toimintoihin, kuten julkaisutoimintaan, kirjasto- ja tietopalvelutoimintaan, tietojärjestelmien ylläpitoon sekä erilaisiin hallintotehtäviin käytetään vuonna 2004 arviolta 36,5 henkilötyökuukautta. Todettiin, että viimeksi mainittuja hankkeita ja tehtäviä koskevat tavoitteet vuonna 2005 on esitetty em. instituutin muistiossa, eikä kriminaalipoliittisella osastolla ole niihin huomautettavaa.

2. Resurssit vuonna 2005

Käsittelyn pohjana on ministeriön talousjohdon pohjalaskelma (liite), jonka mukaan instituutin toimintamenoihin on ehdotettu myönnettäväksi

momentin 25.01.22 (Eräiden virastojen toimintamenot) vuoden 2005 määrärahasta 450 000 euroa. Vuoden 2004 menot nousevat muutto- yms. kertaluonteisten menojen vuoksi arviolta 470 000 euroon. Vuodelle 2005 siirtyvä määräraha jää erittäin pieneksi.

Sovittiin, että vuodelle 2005 myönnettävän uuden määrärahan suuruus on 450 000 euroa. Instituutin henkilöstömäärä on 6 henkilötyövuotta.

3. Jatkotoimet ja muut asiat

Sovittiin, että neuvottelusta laaditaan pöytäkirja, jonka liitteenä on em. HEUNI:ssa laadittu neuvottelumuisto.

Sihteeri

Jouko Laitinen

Liite

Muistio 17.11.2004 (HEUNIN TOIMINNASTA VUONNA 2004 JA TOIMINTA-SUUNNITELMA VUODELLE 2005)

TIEDOKSI Eija Hakala-Kovanen

HEUNIN TOIMINNASTA VUONNA 2004 JA TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2005

I. JAOTTELUN PERUSTEISTA

Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti (HEUNI) toimii kansainvälisen kriminaalipoliitiikan suunnittelun kentässä YK:n eurooppalaisena alueinstituuttina. Se toteuttaa toiminta-ajatustaan kiinteässä yhteistyössä mm. YK:n kriminaalipoliittisesta ohjelmasta vastaavien toimielinten (YK:n kriminaalipoliittinen komissio ja YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman hallinnoinnista vastaava sihteeristön yksikkö), muiden Euroopan alueella toimivien kriminaalipoliitiikan sektorin kansainvälisten järjestöjen (Euroopan Unioni, Euroopan Neuvosto) sekä kansallisten päätöksentekijöiden ja viranomaisten kanssa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Instituutin toiminnan kannalta keskeiset linjaukset ja painopistealueet asettaa ennen muuta YK:n kriminaalipoliittinen komissio vuotuisessa istunnossaan. Tärkeä asema näissä kysymyksissä on myös YK:n sihteeristön kriminaalipoliittisen ohjelman toteuttamisessa avustavien instituuttien verkoston vuosittain järjestettävillä koordinaatiokokouksilla ja samoin vuosittain kokoontuvalla HEUNI:n kansainvälisellä neuvottelukunnalla. Instituutissa joudutaan lisäksi sen työohjelmasta päätettäessä ottamaan huomioon muut kriminaalipoliitiikan kenttään kohdistuvat kansainväliset paineet (esim. joka viides vuosi järjestettävä YK:n kriminaalipoliittinen maailmankongressi sekä Euroopan ja Pohjois-Amerikan valtioiden kannalta kriminaalipoliittisesti ajankohtaiset kysymykset, silloin kun ne poikkeavat YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman painopistealueista). Edelleen käytetään vuosittain jokin määrä resursseja kriminaalipoliittisesti relevantteihin työtehtäviin, jotka eivät suoranaisesti ole johdettavissa HEUNI:n roolista alueinstituuttina. Instituutti hoitaa lisäksi itsenäisesti eräät rutiniolonteiset toiminnot, kuten julkaisutoiminnan, erityisalan käsikirjaston ylläpidon, asiakirjahallinnon sekä yhteistyössä oikeusministeriön kanssa henkilöstö- ja taloushallinnon, mikä sekin edellyttää huomattavaa resurssipanostusta.

Instituutin vuosien 2004 - 2005 toimintojen erittely rakentuu, kuten aiempinakin vuosina, yllä hahmotellulle jaottelulle: A. YK:n kriminaalipoliittisen komission linjaratkaisuista ja järjestön kriminaalipoliittisesta ohjelmasta juontuvat hankkeet, B. alueellisesti ajankohtaiset ja tärkeät hankkeet, C. muut kriminaalipoliittisesti relevantit työtehtävät, D. avustavat, resursseja vaativat toiminnot.

II. TOIMINNOT; TOTEUTUMA V. 2004 JA SUUNNITELMA VUODEKSI 2005

(A) Komission päätöksiin ja kriminaalipoliittiseen ohjelmaan perustuvat hankkeet

(i) Väkivallan naisuhrit-survey; toteutuma v. 2004: HEUNI:n koordinoima, nimellä IVAWS (International Violence Against Women Survey) tunnettu kansainvälinen haastattelututkimus on kertomusvuoden aikana edennyt niin pitkälle, että lukuisten maakohtaisten esitutkimuksien kautta on päästy toteuttamaan varsinainen tutkimusprojekti 10 maassa. Samanaikaisesti instituutissa toteutettiin tietokanta, minne maakohtaiset tiedot on tarkoitus tallettaa. Vuo-

den aikana hanketta esiteltiin myös kolmessa kansainvälisessä konferenssissa. Sen koordinointi on vuoden alkupuolella tapahtunut virkatyönä, kun taas loppuvuodesta varat tunti-palkkaisen projektitutkijan palkkaukseen saatiin pääosin YK:n kriminaalipoliittisesta rahastosta. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 3.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: alkuvuodesta tarkoituksena on luoda edellisessä kohdassa mainittu tietokanta ja käynnistää tutkimustiedon vertaileva analyysi. Alustavia tuloksia on suunniteltu esiteltävän YK:n kriminaalipoliittisen maailmankongressin (huhtikuu 2005) yhteydessä järjestettävässä panelikeskustelutilaisuudessa. Vuoden aikana joudutaan ottamaan kantaa tutkimustietokannan isännöintiin ja ylläpitämiseen, koska pelkästään instituutin resurssein tähän tuskin kyetään.

(ii) Perheväkivaltakysymysten kanssa tekemisiin joutuvien viranomaisten koulutus: toteutuma v. 2004: vuosina 2001 - 2003 Virossa ja Suomessa kurssitettiin perheväkivaltakysymysten kanssa tekemisiin joutuvia virolaistahoja. Evaluointiraportti kurssituksen annista ja hyödyistä oli tarkoituksena saattaa julkisuuteen HEUNI Papers-sarjassa v. 2004 aikana. Käsi-kirjoitusmuodossa olevaa raporttia ei kuitenkaan aika- tauluongelmien takia saatu painatukseen kuluvana vuonna. V. 2004 hankkeeseen käytettiin alle 0.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: yllämainittu raportti on tarkoitus julkaista alku- vuodesta, minkä jälkeen hanke on saatettu päätökseen.

(iii) 7. ja 8. YK:n kriminaalipoliittiset surveyt: toteutuma v. 2004: vuoden aikana on käyty lävitse 7. surveyn vastausten virheellisyysien eliminoimiseksi sekä kehitelty vaihtoehtoisia lähestymistapoja tulevien surveyaineistojen analysoimiseksi ja tulosten julkistamiseksi jatkossa. Rahoitus on tapahtunut instituutin normaalista budjetista, osin myös YK:n kriminaalipoliittisesta rahastosta. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 7.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: vuoden aikana käynnistetään 8. surveyn vastausten läpikäynti ja järjestetään pienehkö asiantuntijakokous projektin jatkotyöskentelyn linjaamiseksi.

(iv) Venäjän vankeinhoidon kehittäminen: toteutuma v. 2004: Alun perin tarkoituksena oli käännettää venäjän kielelle vankeinhoidon uudistusta koskeva käsikirja. Projektissa yhteistyökumppaneina toimivat Vankeinhoidon Koulutuskeskus, YK:n kriminaalipoliittiseen instituuttiverkostoon kuuluva International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (Vancouver, Kanada) ja Venäjän oikeusministeriön Academy of Law and Management (Rjazanin instituutti). Hanke kuitenkin tyrehtyi venäläisen osapuolen henkilövaihdosten myötä. Rahoitus instituutin normaalista budjetista 2004 hankkeeseen käytettiin 0.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: hanke on ns. jäissä ja todettaneen rauenneeksi.

(v) Huumeongelmiin puuttuminen Keski- ja Itä-Euroopan maiden vankiloissa: toteutuma v. 2004: edellisenä vuonna käynnistetyn projektin tarkoituksena on luoda toimivia strategioita huumeriippuvuuteen liittyvien riskien torjumiseksi Keski- ja Itä-Euroopan maiden, erityisesti uusien EU:n jäsenmaiden vankiloissa. Projektin aloitteentekijänä toimii Cranstoun Drug Services Englannista ja yhteistyökumppaneihin kuuluu joukko kansalaisjärjestöjä ja vankeilaviranomaisia kohdemaissa. HEUNI toimii projektin konsulttina tarkoitusta varten hankkimansa englantilaisen asiantuntijan kautta. Raporttikäsikirjoitus valmistui kesällä 2004. Rahoitus instituutin normaalista budjetista. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 0.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: HEUNI saattaa julkisuuteen projektin loppuraportin vuoden alkupuoliskolla.

(vi) Tiedonsaannin parantaminen YK:n kriminaalipolitiikan sektorin instrumenttien (standardien ja normien) täytäntöönpanosta: toteutuma v. 2004: YK:n sihteeristön aloitteesta v. 2003 käynnistyneen ja HEUNI:n pitkälti koordinoiman selvitystyön tulokset esiteltiin maaliskuussa 2004 ensimmäisen klusterin osalta (standardit ja normit jaettiin sihteeristön valmistelu-

työssä neljään ns. klusteriin). YK:n kriminaalipoliittinen komissio teki vuotuisessa istunnossaan toukokuussa 2004 päätöksen jatkaa kolmea muuta klusteria koskevaa valmistelua. Instituutin edustajien ja työhön osallistuneiden ulkopuolisten asiantuntijoiden matkakustannukset hanketta käsitelleisiin suunnittelukokouksiin katettiin Yhdysvaltain ulkoasianministeriön tarkoitukseen myöntämin varoin. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 4.0 henkilötyökuukautta; työsuunnitelma vuodelle 2005: käynnistetään keskustelut uusien klustereiden työstämiseksi.

(vii) YK:n kriminaalipoliittisen komission vuotuinen istunto; toteutuma v. 2004: istunto ajoittui toukokuun puoliväliin. HEUNI osallistui edellisten vuosien tapaan sekä sen työsesioihin että sen yhteydessä järjestetyn workshopin organisointiin yhtenä instituuttiverkoston jäsenenä. Workshopin teemana v. 2004 oli "Rule of Law and Development: the Contribution of Operational Activities in Crime Prevention and Criminal Justice". HEUNI osallistui workshopin ohjelman suunnitteluun ja kustansi tilaisuuteen yhden alustajan. Instituutin edustajien osallistuminen istuntoon katettiin instituutin normaalein budjettivaroin, kun taas varat workshopalustajaksi hankitun ulkomaisen ekspertin kuluihin saatiin Yhdysvaltain ulkoasiainministeriön myöntämistä rahoista. V. 2004 tehtäväkokonaisuuteen käytettiin 3.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: instituutin edustajat osallistuvat edellisvuosien tapaan täysipainoisesti komission työsesioihin.

(viii) YK:n kriminaalipoliittinen instituuttiverkosto; toteutuma v. 2004: vuoden aikana HEUNI:ssa käynnistettiin aineiston kokoaminen uuteen, ajantasalle saatettuun versioon opaskirjaseksi YK:n kriminaalipoliittisen instituuttiverkoston struktuuriin ja toimintoihin. Julkaisu on tarkoitus saada jakeluun YK:n v. 2005 huhtikuussa pidettävässä maailmankongressissa (ks. seur. kohta). Toimitustyön kustannukset on katettu HEUNI:n normaalibudjetista. Instituuttiverkoston vuotuinen kokous pidettiin loppu- vuodesta 2004. Tehtäväkokonaisuuteen käytettiin vuoden aikana 2.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: edellisessä kohdassa mainittua julkaisua jaetaan maailmankongressissa. Instituutin edustaja osallistuu kongressin aikana järjestettävään instituuttiverkoston vuotuisen kokoukseen.

(ix) YK:n 11. kriminaalipoliittinen maailmankongressi; toteutuma v. 2004: HEUNI on yhdessä Afrikan alueinstituutin UNAFRI:n ja Siracusassa, Italiassa, sijaitsevan "International Institute of Higher Studies in Criminal Sciences"-laitoksen kanssa ottanut vastuulleen yhden YK:n 11. kriminaalipoliittisen maailmankongressin oheisworkshopin järjestelyt. Workshopin teemana on "Enhancing International Law Enforcement Co-operation, Including Extradition". Aiheen tiimoilta instituutti järjesti yhdessä sisäasiainministeriön poliisiosaston kanssa pienehkön valmistelukokouksen Helsingissä lokakuussa. V. 2004 aikana on myös yhteistyössä YK:n sihteeristön kriminaalipoliitiikasta vastaavan yksikön (UNODC) kanssa keskusteltu instituutin muista kongressinaikaisista kontribuutioista (ks. edellinen kohta). Valmistelukokous järjestettiin Yhdysvaltain ulkoasiainministeriön tarkoitukseen myöntämin varoin, muu valmistelutyö taas on tapahtunut instituutin normaalina virkatyönä. Tehtäväkokonaisuuteen käytettiin vuoden aikana 4.0 henkilötyökuukautta.

työsuunnitelma vuodelle 2005: HEUNI:n edustajat osallistuvat aktiivisesti niin maailmankongressiin kuin sen oheistapahtumiinkin (workshopit, väkivallan naisuhrit-hankkeen (ks. kohta A(i) yllä) väliraportointi).

Hankkeisiin A/i - ix käytetty aika: 25.0 henkilötyökuukautta

(B) Alueellisesti tai muutoin ajankohtaiset hankkeet

(i) Keski- ja Itä-Euroopan vankilaolojen kartoitus; toteutuma v. 2004: instituutin julkaisusarjassa ilmestyi edellisenä vuonna (numerona 41) englantilaisen asiantuntijan kirjoittama raportti aiheesta. Kuluneen vuoden aikana on asiantuntijan kanssa neuvoteltu jatkoraportin työstämisestä teemaa sivuavasta aiheesta, nimittäin uudisrakentamisesta vankilasektorilla. V. 2004 hankkeeseen käytettiin vähemmän kuin 0.5 henkilökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: jatkoraportti saatetaan julkisuuteen vuoden loppupuolella, minkä jälkeen hanke päättyy.

(ii) Euroopan Neuvoston asiantuntijatyöryhmä järjestäytyneestä rikollisuudesta; toteutuma v. 2004: instituutin viranhaltija on vuoden 2004 alkupuolen ollut kutsuttuna jäsenenä Euroopan Neuvoston asiantuntijatyöryhmässä, jonka tehtävänä on kartoittaa järjestäytyneen rikollisuuden tilaa Euroopan eri maissa. Ryhmä päätti työnsä Euroopan Neuvoston sarjassa syksyllä 2004 julkaistuu raporttiin "Combating Organised Crime. Best practice surveys of the Council of Europe". Council of Europe; Octopus Programme). Euroopan Neuvosto on vastannut osallistumiskustannuksista. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 0.5 henkilötyökuukautta.

(iii) "European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics"-työryhmä; toteutuma v. 2004: Euroopan Neuvosto käynnisti lähes kymmenen vuotta sitten työn maanosan valtioiden rikollisuustilastoinnin vertailukelpoisuuden parantamiseksi. Euroopan Neuvoston rahoituksen päätyttyä muutama vuosi sitten työryhmä on jatkanut epävirallisena asiantuntijaryhmänä; hankkeella on kuitenkin edelleen Euroopan Neuvoston virallinen tuki. Työssä kerätään kansallisten yhdyshenkilöiden verkoston avulla vertailukelpoista rikostilastoa Euroopan Neuvoston jäsenmaista. Instituutin viranhaltija osallistui edelleen vuoden 2004 aikana alueellisena koordinoijana työryhmän toimintaan. Tällä tavoin mm. saadaan käyttöön YK:n kriminaalipoliittisiin kyselyihin annetuille vastauksille rinnakkaista, vertailtavaa tietoa. Osallistumiskustannukset on katettu instituutin budjettivaroin. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 0.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: työryhmän työskentely jatkuu entisenlaisessa laajuudessa. Parhaillaan neuvotellaan EU:n komission mahdollisesta taloudellisesta tuesta hankkeelle; neuvottelujen tuloksista riippuen työn luonne voi jonkin verran muuttua.

(iv) Rikosvaikutusten huomioon ottaminen säädösvalmistelussa (crime proofing); toteutuma v. 2004: HEUNI on ollut mukana suunnittelemassa laaja-alaisempaa aihepiiriä sivuvaa kaksivuotista MARC-projektia (Developing Mechanisms for Assessing the Risk of Crime Due to Legislation and Products in Order to Proof Them Against Crime at an EU Level), jota koordinoi TRANSCRIME-instituutti (Trenton yliopisto, Italia). EU-rahoitus sataprosenttisena tälle hankkeelle myönnettiin toukokuussa 2004. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 2.0 henkilötyökuukautta.

työsuunnitelma vuodelle 2005: MARC-projektiin käytetään 5 henkilötyökuukautta instituutin ulkopuolisia asiantuntijavaroja. Asiantuntijalla on käytettävissään instituutin toimitilat ja toimistopalvelut.

(v) Ihmiskauppa EU-maissa; toteutuma v. 2004: EU-rahoitteisessa STOP II-projektissa on analysoitu viranomaisten tietoja laittoman siirtolaisuuden rikollisesta edistämisestä ja ihmismassakuljetuksesta 15 "vanhaan" EU:n jäsenmaahan. Projektin loppu- raportti on tarkoitettu julkaista vuoden 2004 loppuun mennessä sitä koordinoivan TRANS- CRIME-instituutin (Trenton yliopisto, Italia) toimesta. Projektin instituutille koituneet kustannukset on osittain katettu sen normaalibudjetista. V. 2004 hankkeeseen käytettiin 5.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: harkitaan STOP III-projektia, jossa analysoidaisiin ihmiskaupan tilaa myös Euroopan Unionin uusissa jäsenmaissa.

(vi) Suomen ammattirikolliset ja -organisaatiot osana 1990-luvun ylikansallista rikollisuutta; toteutuma v. 2004: instituutin viranhaltija väitteli aiheesta Trenton yliopistossa, Italias-

sa helmikuussa 2004. Tutkimuksessa on selvitetty suomalaisen ammattirikollisuuden muotoja ja järjestäytymistä valtakunnan rajat ylittävässä rikollisuudessa 1990-luvulla. Väitöskirjatekstiä on muokattu kertomusvuoden aikana laajemmin kansainväliseen levitykseen soveltuvaksi. Projektin kustannukset on katettu instituutin normaalibudjetista. V. 2004 siihen käytettiin 2.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: väitöskirjateksti julkaistaan joko HEUNI:n ja OPTL:n yhteisraporttina tai kaupallisen kustantajan (Kluwer Law International) toimesta.

(vii) Lahjukset rajavalvonnan rapauttajana; toteutuma v. 2004: EU-rahoitteisen projektin tavoitteena on selvittää Suomen Venäjän vastaisen rajan venäläisten viran- omaisten (raja-, tull- ja poliisi-) korruptoituneisuutta, sikäli kuin sillä on vaikutusta Suomeen tulevien ihmisten salakuljetukseen tai asiattomien turvapaikanhakijoiden ja maahan muuten laittomasti tulleiden henkilöiden liikkumiseen kyseisen rajan yli. Projektin toisena päämääränä on selvittää, kuinka Suomeen tulevat maahanmuuttajat joutuvat maassa toimivien järjestäytyneiden rikollisryhmien armoille, saavat apua niiltä tai jäävät kenties velkaa niille. Hankkeen työnimen mukaisesti (Smuggling people across borders) selvitys keskittyy siihen, miten ihmiset ylittävät rajan. Englantilais-suomalais-virolaisen tutkija- ryhmän kiinnostuksen kohteena ovat toisaalta Venäjän ja Viron, toisaalta Suomen ja Venäjän välinen rajaliikenne sekä Englannin asema ihmisten liik- kumisen lopullisena määränpäänä. Projektin kustannukset on tässä vaiheessa katettu instituutin normaali- budjetista. V. 2004 siihen käytettiin 4.0 henkilötyövuotta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: Vuoden 2005 aikana paikallistetaan hanketta varten haastateltavat asiantuntijat, laaditaan haastattelurungot eri asiantuntijaryhmille sekä kerätään haastatteluaineisto. Lisäksi muodostetaan raja-, tull- ja poliisiviranomaisia edustava ryhmä, jonka tehtävänä on osallistua haastattelurunkojen laadintaan ja aineistojen arviointiin.

Hankkeisiin B/i - viii käytetty aika: 14.0 henkilötyökuukautta

(C) Muut kriminaalipoliittisesti relevantit työtehtävät I

(i) Euroopan Neuvoston oikeusministerikonferenssi; toteutuma v. 2004: HEUNI:a pyydettiin avustamaan tausta-aineiston kokoamisessa konferenssia varten. Vuoden aikana luonnosteltiin ja viimeisteltiin kyselylomake rikosoikeusjärjestelmän yhteiskunnallisesta ulot- tuvuudesta ja se lähetettiin jäsenvaltioille vastattavaksi. Projektin kustannukset on katettu insti- tuutin normaalibudjetista. V. 2004 aikana siihen käytettiin 1.0 henkilö- työkuukausi;

työsuunnitelma vuodelle 2005: jäsenvaltioiden vastaukset analysoidaan instituutissa ja instituutin edustaja raportoi tulokset konferenssissa huhtikuussa 2005.

(ii) Muut kotimaiset ja bilateraaliset, kriminaalipoliittisesti relevantit työtehtävät; toteu- tuma v. 2004: instituutin viranhaltijoille kertyy vuosittain vaihtelevassa määrin varsinaisten ydintoimintojen ohella muita kriminaalipoliittisesti relevantteja työtehtäviä. Biteraalisista hankkeista esimerkkinä mainittakoon osallistuminen oikeus- ja ulko- asiainministeriöiden yh- teistyökumppanina vertailevaan liettualais-suomalaiseen tutkimusprojektiin, jossa on selvitetty syyttäjiin ja tuomareihin kohdistuneiden uhkausten, väkivallan, lahjonnan ja kiristämisen yle- isyyttä. Muita tähän kategoriaan kuuluvia hankkeita ovat esimerkiksi olleet: (a) osallistuminen työministeriön edustajana EU:n rahoittamaan asiantuntijaryhmään, missä on arvioitu jäsen- maiden syrjintälähtökohtaista tilastontuotantoa, (b) osallistuminen Suomen edustajana EU:n rikosentorjuntaverkoston (EUCPN) asiantuntijaryhmän työhön, missä on valmisteltu EU:n raporttia rikostilanteista ja rikoskehityksestä, (c) toimiminen puheenjohtajana RTN:n työryh- mässä, missä on kehitelty esitystä henkirikosten määrän vähentämiseksi Suomessa, ja (d) toi- miminen Haaste-lehden päätoimittajana. Tällaisesta toiminnasta aiheutuneet kustannukset, oli sitten kyseessä virka-ajan käyttö tai muuten kustannuk siin osallistuminen, on osin katettu insti- tuutin budjettivaroin, osin muiden osallistujatahojen rahoituksella. V. 2004 tähän asiakohtaan

käytettiin 2.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: on mahdollista, että instituutin työpanos tämäntyyppiin toimintoihin supistuu, koska on välttämätöntä panostaa YK:n 11. kriminaali- poliittiseen maailmankongressiin liittyvään toimintaan. Joka tapauksessa instituutti osallistuu edelleen tarpeen mukaan RTN:n ja EUCPN:n työhön, samoin Haaste-lehden toimitustyöhön.

(iii) Kriminaalipolitiikan sektorin kansainvälisten järjestöjen tilaisuudet: toteutuma vuodelle 2004: kertomusvuoden aikana instituutin edustajat olivat mukana seuraavissa alansa asiantuntijatapaamisissa: (a) kaksi UNECE:n tilaisuutta, toinen sukupuoliperusteisten sosiaalisektorin tilastojen kehittämiseksi (ajankohtaisteemana naisiin kohdistuvan väkivallan tilastotutkimus), toinen rikostilastojen kehittämiseksi, (b) OECD:n Siena Group on Social Statistics asiantuntijaryhmän konferenssi, (c) Amerikan kriminologiyhdistyksen aloitteesta toteutettu laaja-alainen kansainvälinen konferenssi, (d) Inetrantional Centre for the Prevention of Crime-instituutin (ICPC) 10-vuotisjuhlakollokvio, (e) International Society of Criminology-järjestön organisoima kansainvälinen valmennuskurssi, (f) International Penal and Penitentiary Foundation-järjestön konferenssi, (g) European Society of Criminology-järjestön vuotuinen konferenssi, ja (h) American Society of Criminology-järjestön vuotuinen konferenssi. Tällaisesta toiminnasta aiheutuneet kustannukset, oli sitten kyseessä virka-ajan käyttö tai muuten kustannuksiin osallistuminen, on osin katettu instituutin budjettivaroin, osin järjestäjätahojen rahoituksella. V. 2004 tähän asiakohtaan käytettiin 3.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: on mahdollista, että instituutin työpanos tämäntyyppiin toimintoihin supistuu, koska on välttämätöntä panostaa YK:n 11. kriminaalipoliittiseen maailmankongressiin liittyvään toimintaan. Joka tapauksessa instituutti osallistuu mm. helmikuussa 2005 Helsinkiin sijoittuvan Siena Groupin konferenssin järjestämiseen yhdessä Tilastokeskuksen kanssa, European Society of Criminologyn vuosikonferenssiin, Euroopan Neuvoston oikeusministerikokouksen ohjelman valmisteluun ja ISC:n kansainvälisen valmennuskurssin järjestämiseen.

Hankkeisiin C/i - ii käytetty aika: 6.5 henkilötyökuukautta

(D) Avustavat, resursseja vaativat toiminnot

(i) Maaprofiilijulkaisut: toteutuma v. 2004: sarjassa, jossa yhtenäisin tavoin esitellään Euroopan ja Pohjois-Amerikan valtioiden rikosoikeusjärjestelmiä, rikoslainsäädäntöä ja kriminaalipolitiikkaa, saatettiin vuoden 2004 aikana painatuskuntoon kaksi julkaisua (Israel, Slovenia). Kansallisiin asiantuntijoihin eri Euroopan maissa oltiin lisäksi yhteydessä sarjasta puuttavien profiilijulkaisujen tuottamiseksi lähitulevaisuudessa. Kirjoittajapalkkiot sekä painatus- ja levityskustannukset on katettu instituutin budjettivaroin. Julkaisujen myynnistä saatiin jonkin verran tuloja. V. 2004 toimintoon käytettiin 2.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: tarkoitus on saada julkaistuksi kaksi maaprofiilijulkaisua.

(ii) Muu julkaisutoiminta: toteutuma v. 2004: hankkeet, joihin instituutti osallistuu joko rahoittajana tai työpanoksella, tuottavat usein raportin, jolla voi olettaa olevan kiinnostusta myös hankkeen osallistajien ulkopuolella. Tällaisia raportteja on julkaistu instituutin julkaisusarjassa (HEUNI Publication Series) (vuonna 2004 sarjassa ilmestyi kolme julkaisua: No. 42/"Papers from the ESC 2003 Conference", No. 43/artikkelikokoelma teemasta "Self-Reported Delinquency", No. 44/"Plenary presentations from the ESC 2003 Conference") tai sarjassa "HEUNI Papers" (vuonna 2004 tässä sarjassa ilmestyi yksi julkaisu: No. 20/"What Does the World Spend on Criminal Justice?"). Näiden julkaisujen painatus- ja levityskulut on pääosin katettu HEUNIn budjetista. Instituutin julkaisujen myynnistä on myös kertomusvuoden aikana kertynyt jonkin verran tuloja. V. 2004 tähän asiakohtaan käytettiin 6.0 henkilö-

työkuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: tavoitteena on julkaista kolme raporttia julkaisu- sarjassa ja kaksi tekstiä HEUNI Papers-sarjassa. Tästä aiheutuu tuntuvia painatus- ja postituskuluja, joita yritetään jonkin verran supistaa sähköiseen julkaisemiseen painottamalla.

(iii) Alan erikoiskirjaston ylläpito ja tietopalveluluonteiset rutiinit; toteutuma v. 2004: HEUNI:ssa on keskitytty muun muassa YK:n ja Euroopan Neuvoston kriminaalipoliittisesti relevanttien dokumenttikokoelmien kartuttamiseen sekä usein vaikeasti saatavissa olevan ns. "harmaan kirjallisuuden" hankkimiseen. Kirjasto on käsikirjasto, mistä harkinnanvaraisesti kuitenkin annetaan myös lainoja. Instituutissa on käytössä atk-pohjainen bibliografinen kirjastotietokanta. Instituutti on jäsenenä World Criminal Justice Library Network-verkostossa, mistä työpanoksen ohella on aiheutunut myös instituutin budjetista katettavia kokouskuluja - verkoston kokoukset pidetään eri puolilla maailmaa.. Kirjaston uushankinnat, siltä osin kuin niitä ei ole saatu vaihtosopimusten pohjalta tai lahjoituksina, on rahoitettu instituutin budjetista. V. 2004 tähän asiakohtaan käytettiin 2.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: instituutin muutettua edellisvuonna yhteisiin toimitiloihin OPTL:n kanssa ja atk-perusteisten tietokantojen tarjonnan nopean laajenemisen myötä ryhdytään harkitsemaan perinteisellä tavalla rakennetun oman kirjaston tarpeellisuutta, eritoten kun v. 2004 muuton jälkeen instituutilla ei ole varsinaisia kirjastotiloja, vaan merkittävä osa kokoelmista on jouduttu sijoittamaan viranhaltijoiden työhuoneisiin.

(iv) Atk-pohjaisten tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito; toteutuma v. 2004: vuoden aikana tämän alueen kehitystyön kohteena on muun muassa ollut atk-perusteinen skannausjärjestelmä painotuotteiden siirtämiseksi digitaaliseen muotoon. HEUNI on myös tarjonnut henkilöstövoimavaroja niin Pohjoismaiden Kriminologisen Yhteistyöneuvoston (NSFK) bibliografisen tietokannan ylläpitoon kuin myös European Society of Criminology-järjestön (ESC) Internet-sivuston kehittämiseen. Toiminnan kustannukset on pääosin katettu instituutin normaalista budjetista. Toimintoon käytettiin kaikkiaan 2.0 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: HEUNI luopuu sekä NSFK:n että ESC:n tietokantojen isännöistä. Näköpiirissä ei ole myöskään muuta uutta lisärasitetta tällä sektorilla, joten instituutissa voidaan keskittyä sen omien tietokantojen ja oman internetsivuston kehittämiseen ja palvelutarjonnan lisäämiseen tältä osin.

(v) YK:n kriminaalipoliittisen rahaston ja muiden normaalibudjetin ulkopuolisten varojen hallinnointi; toteutuma v. 2004: HEUNI:n käyttöön, erillisiin hankkeisiin osoitettujen YK:n kriminaalipoliittisen rahaston ja muiden normaalibudjetin ulkopuolisten ns. "korvamerkittyjen" varojen käytöstä sovitaan projektikohtaisesti YK:n sihteeristön tai muiden varoja käyttöön osoittaneiden tahojen kanssa. Varat säilytetään tällaisen pankin valuuttatilillä ja hankekohtaiset tilinpito- sekä instituutin käyttöön uskottujen varojen tilinpäätöstiedot toimitetaan puolivuositain YK:n sihteeristölle sekä hankekohtaisesti varoja instituutin käyttöön osoittaneille tahoille, siten kuin tästä on sovittu. Projektien rahaliikenteen hoidon aiheuttaman työn kustannukset katettiin instituutin normaalista budjetista. Koko toimintoon käytettiin 1.0 henkilötyökuukausi;

työsuunnitelma vuodelle 2005: muutoksia vallitsevaan käytäntöön ei juurikaan ole odotettavissa.

(vi) Stipendiaattiohjelma; toteutuma v. 2004: Suomen hallituksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien välisen sopimuksen 4. artiklan b-kohdan mukaan isäntämaan hallitus kustantaa stipendejä vuotuisessa tulo- ja menoarviossa myönnettävien määrärahojen rajoissa instituutin toimialueeseen kuuluvien maiden kansalaisille. Tällä järjestelyllä on vuosittain tarjottu tilaisuus muutamalle nuorelle eri Euroopan maista valitulle kriminologille, rikosoikeusoppineelle tai kriminaalipoliitikolle päästä viikon tai kahden ajaksi tutustumaan joko johonkin alansa erityiskysymykseen tai YK:n kriminaalipoliittiseen toimintaan HEUNI:ssa tai muualla. Vuoden

2004 stipendiaatit tulivat Romaniasta, Sloveniasta, Tšekin tasavallasta ja Unkarista. Stipendiaattiohjelman kustannukset katettiin instituutin normaalista budjetista. Toimintoon käytettiin 2.5 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: ohjelma säilyy entisellään.

(vii) Instituutin toiminnan suunnittelu; toteutuma v. 2004: vuoden aikana virka- työnä tehty toiminnan suunnittelu on sisältänyt lähinnä toisaalta yleisen toimintastrategian kehittelyä, lähtökohtana muun muassa vuotuisessa YK:n kriminaalipoliittisessa instituuttikokouksessa tehdyt sopimukset, toisaalta yksittäisten tutkimusteemojen hahmottelua. Kustannukset on katettu instituutin normaalista budjetista. Toimintoon käytettiin 3.25 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: muutoksia vallitsevaan käytäntöön ei juurikaan ole odotettavissa.

(viii) Instituutin päivittäishallinto; toteutuma v. 2004: toiminnon, johon on katsottu kuuluvan HEUNI:n talous-, henkilöstö-, asiakirja- ja muu pienimuotoinen rutiinihallinto, kustannukset on katettu instituutin normaalista budjetista. Toimintoon käytettiin 17.25 henkilötyökuukautta;

työsuunnitelma vuodelle 2005: muutoksia vallitsevaan käytäntöön ei juurikaan ole odotettavissa.

Hankkeisiin D/i - vii käytetty aika: 36.5 henkilötyökuukautta

Kaikkiin yllä kirjattuihin hankkeisiin ja toimintoihin käytettiin v. 2004 aikana yhteensä 82.0 henkilötyökuukautta. Tästä määrääkaikaisesti, tuntipalkkausperustein palkatun työsopimussuhteisen henkilökunnan työpanos on 9.0 henkilötyökuukautta. Vakinaisen henkilökunnan todellinen työpanos on näin ollen 73.0 henkilötyökuukautta, kun taas sen laskennalliseksi vuotuiseksi henkilötyömääräksi muodostuu 71.0 henkilötyökuukautta (5 v 11 kk). Erotus, 2.0 henkilötyökuukautta, on vuotuinen ylityömäärä.

HEUNI:n käyttöön vuodeksi 2004 myönnetty määräraha oli 440 000 euroa. Tähän rahamäärään on lisättävä vuodelta 2003 siirtynyt erä, 40 442.28 euroa. Varsinaisen budjetin ulkopuolista rahoitusta YK:n Criminal Justice Trust Fundin kautta kanavoituna ei vuoden aikana saatu. Toisaalta näitä aikaisempina vuosina HEUNI:lle kanavoituja varsinaisen budjetin ulkopuolisia varoja, joista instituutti on tilivelvollinen YK:lle, on kuluneen vuoden aikana käytetty erilisten projektien rahoittamiseen 51 340.50 Yhdysvaltain dollaria.

EU-rahoitteisiin projekteihin (B/iv & B/v) on EU:n eri rahastoista vuoden aikana myönnetty instituutille "korvamerkittyä" rahaa 40 852 euroa (projektiin B/iv ajalle kesäkuu 2004 - toukokuu 2006 kaikkiaan 33 000 euroa ja projektiin B/v ajalle tammikuu - joulukuu 2004 kaikkiaan 7 852 euroa). Näistä myönnettyistä varoista ei suoranaisesti HEUNI:n v. 2004 varsinaiseen budjettiin ole osoitettavissa kuin 11 952 euroa (ja nekin todennäköisesti takautuvasti v. 2005 puolella).